

REDACTIUNEA,
Administrația și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrația
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI DE ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas, Nachf.
Nux. Aigner & Emerico Les-
ner, Heinrich Schalk. A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsébet-körút).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarif și invo-
ială. — BEOLAME pe pagina
1-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

(Număr de Duminică 26.)

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumără la toate ofi-
cile postale din țară și din
afară și la agenții colecționi-
eri.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrația, Piața mare
târgul Inului nr. 30. etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 144. — Anul LXX.

Brașov, Vineri 29 Iunie (12 Iulie).

1907.

Din cauza sfintei sărbători de mâne, Vineri,
ziarul nu va apărea până Sâmbătă sara.

In anul jubilar.

Brașov, 28 Iunie v.

Cu a doua jumătate a anului
curent se încheie un period de 70 de
ani dela înființarea „Gazetei Transil-
vaniei“.

Oprindu-ne un moment în drumul
ce l'am străbătut, un simț duios ne
cuprinde când ne gândim cât de
lung și greu a fost acest drum. De
altă parte ni se umple inima de bu-
curie și de speranță în viitor când
ne dăm samă de progresele, ce le-a
făcut în timpul acesta poporul român
de când „Gazeta Transilvaniei“ a ar-
borat steagul renașterii naționale
și a libertății în mijlocul lui.

Câte stăruințe, câte lupte, câte
jertfe n'au fost depuse pe alterul na-
țiunii de toți câți au lucrat cu bărbă-
ție grupându-se sub acest steag! E
deja a treia generațiune pe care o
vedem la lucru.

Ce sunt câțiva zeci de ani în
viața unui popor? Și totuși de vom
avea în vedere cât de mare influință
poate să aibă în anumite răstimpuri
deșteptarea și luminarea lui, vom ști
să prețuim tot ceea-ce s'a lucrat în
periodul de renaștere națională la
indemn, la sfatul și la îmbărbătarea
organului nostru de publicitate.

Dar nu este încă timpul sosit
de-a face istoricul faptelor săvârșite
și a succeselor câștigate sub înfrința
și prin mediul presei române, al cărei
reprezentant cel mai vechiu este ziarul
nostru. Pentru acuma voim să arun-
căm numai o scurtă privire asupra
stărei de azi a poporului nostru
dintre Carpați și Tisa.

Cu toate progresele ce se pot
constata în dezvoltarea poporului no-
stru, mai ales pe terenul cultural și
economic, situația lui nu e nici de-
cum îmbucurătoare. Ceea-ce au pre-
văzut premergătorii noștri înainte cu
șasezi de ani, când au formulat pe

Câmpul Libertății postulatele națiunii
române, că un popor fără viață și
drepturi naționale nu poate fi liber,
s'a dovedit cu prisos de atunci în-
coace.

Mereu ni-s'a spus și ni-se spune
că trăim într'un stat constituțional și
că suntem egali înaintea legii cu toți
cetățenii ceilalți, că cu ei împreună ne
bucurăm de frumoase instituțiuni li-
berale. Ear în adevăr cu ce ne-am
ales?

Cu grija de a perde tot ce mai
avem și cene-am agonisit după atâtea
jertfe și muncă, de a pierde și școa-
lele noastre ce ne servesc încă ca razim
al culturale și al ezistenței noastre na-
ționale.

Jur împrejurul nostru vedem cum
toate națiunile luptă cu încordarea
tuturor puterilor lor pentru dreptul
de limbă și ființa lor națională, căci
bine știu și văd că numai în limba
lui poate trăi și se poate desvolta
priincios un popor.

Nu ne lipsește dar exemplul care
să ne îmbărbăteze la lupta pentru
limba, cultura și drepturile noastre
naționale. Este prin urmare la rândul
nostru să ne dăm seamă de ceea-ce
se petrece cu noi și în jur de noi și
să ne înarmăm cu nouă puteri, cu
nouă hotăriri și energie pentru a
continua opera cea mare, care să ne
apropie tot mai mult de țintă.

Am trecut prin multe și vom
mai trece încă. Adeseori desamăgirile
ne-au fost mai mari decât speranțele
și iluziunile, ce ni le făceam din timp
în timp. Nu voiau să vadă și să re-
cunoască ai noștri, că greșala cea mai
mare era atunci, când căutam razim
și scăpare nu în noi și în puterile
noastre proprii, ci afară de noi în
grația sortii, care la rândul ei nu
ne-a cruțat nici odată.

După asaltul furios ce s'a fă-
cut de curând asupra școalelor noastre
și după dușmănia cruntă ce s'a ma-
nifestat și se manifestă contra noastră
și a nizuințelor noastre pentru drept

și libertate, e timpul să ne gândim
serios a ne reculege forțele naționale
revenind la matca de unde a pornit
mișcarea de renaștere și de eman-
cipare în sânul nostru.

Ca depozitar conștient al ace-
stor comori scumpe de credință și
stăruință neînfrântă a fiilor neamului
pentru liberarea lui, organul nostru
va merge înainte, îndemnând și îm-
bărbătând la fapte bune și mântui-
toare.

Revista politică.

Știm că ministrul Kossuth prin-
tr'o apucătură nedeamnă de seriosi-
tatea și demnitatea dietei a pus ca-
păt obstrucțiunii croate în dieta un-
gară, în credința că prin o astfel de
procedere le va lua Croaților gustul
de a mai continua lupta întreprinsă
pentru dreptul limbei lor. Dar Kos-
suth cu semenii săi și-au făcut soco-
teala fără birtaș, căci Croații sunt
astăzi mai mult ca ori și când ho-
tărăți a duce lupta mai departe până
la deplina isbândă a cauzei lor drepte.
Curios este că conflictul între Un-
garia și Croația l'a provocat tocmai acel
guvern, ai cărui membrii pe timpul
când erau în opoziție, s'au aliat cu
Croații contra Vienei și le-au pus în
vedere chiar și introducerea limbei
de comandă croate la regimentele din
Croația ale armatei comune pentru
cazul că coaliția va isbuti să dobân-
dească comanda maghiară pentru re-
gimentele din Ungaria.

Acum pot vedea și Croații cât
plătește prietinia celor dela cărma
țării, în a căror ajutor au sărit pe
timpul crizei constituționale de acum
un an și jumătate.

În ședința de Joi a dietei dep.
Supilo a cetit în numele deputaților
croați o declarațiune energică, prin
care se condamnă apucătura ilegală
a ministrului Kossuth, care își bate
joc de parlamentarism și primejduiește
constituția. Deputații croați declară

în fine că vor face raport dietei croate
despre cele petrecute și se vor aco-
moda în privința ținutei lor în viitor
hotărârilor dietei croate. După cetirea
declarațiunii, deputații croați au pă-
răsit dieta.

Sâmbătă deputații croați s'au in-
tors acasă în Croația, fiind primiți
prin toate gărlile cu mare însuflețire
de către populațiunea croată. În Agram,
capitala Croației, deputații au fost în-
tâmpinați de mii și mii de oameni.
La discursurile de primire a răspuns
dep. Medakovic, președintele dietei
croate, zicând între altele, că cea mai
puternică armă în mâna Croaților este
dreptul și până când nu vom lăsa
din mână această puternică armă,
până atunci Croații vor putea privi
cu liniște și demnitate la desfășurarea
evenimentelor. Dela gară deputații și
miile de oameni s'au îndreptat spre
monumentul fostului ban al Croației,
care era impodobit cu steaguri și flori
și pe care se afla inscripția: „Banule
Jellacici — deșteaptă-te“. Aici a vor-
bit dep. Tuscan spunând că Maghiarii
nu au învins pe Croați ci i-au înșe-
lat și că Maghiarii și-au săpat șie-și
groapa. Au mai vorbit încă și alți de-
putați, apoi mulțimea s'a împrăștiat
în liniște.

Duminică s'au ținut în Croația
numeroase întruniri populare, în care
s'au esprimeat deputaților croați mul-
țămă și încredere pentru lupta deam-
nă, ce au dus'o în dieta ungară.

Curând după-ce deputații croați
au eșit din dieta ungară și s'au in-
tors acasă în Croația, unde au fost
primiti cu brațele deschise și sărbă-
toriți, a apărut decretul regal prin
care se amână dieta croată. Ziarele
„Obzor“ și „Srbobran“ scriu, că amâ-
narea dietei croate s'a făcut numai
de temere că ea li va vota neîncre-
dere noului Ban, după care ar fi tre-
buit să urmeze ori demisiunea banu-
lui ori disolvarea dietei, ceea ce au
vrut să încunjure. Alte foi croate scriu

FCILETONUL „GAZ. TRANS.“

Și-am plâns.

Și-am plâns, și-am plâns, stăpâne codru,
Când freamătul podoabei tale
Cu glasul dulce, 'n versuri triste
Cânta izvorului din vale:

„Frunză verde flori din deal,
„Jale-i, Doamne prin Ardeal!“

Izvoru 'n blând și tainic șopot
Cântatu-l'a la floricele
Și'n zori 'n lunca înviorată
Cântau plângând încet și ele:

„Frunză verde flori din deal,
„Jale-i, Doamne prin Ardeal!“

Și lacrimat-au munți și văi,
Că, — vai! prea trist e glasul tău,
Stăpâne codru, prea e jalnic...

...Și eu de-atunci l-aud mereu:
„Frunză verde flori din deal
„Jale-i, Doamne prin Ardeal!“

Vasile Stoica.

Satul Grivița.

II.

La sgomotul făcut de trântirea porții,
când intri în ograda gospodarului, te vezi
încunjurat de hămăiturile puternice — să
te pună jos nu altceva — ale paznicilor
casei, ce dau de veste stăpânilor că vine
om strein. Iar pe când te trudești să te
aperi de primirea nu tocmai prietenoasă a
lui Lupei și Ursei... a lui Harap și Modruz...
gospodarul cu puha în mână, ori gospo-
dina cu ajutorul furcii pe care o scoate,
fugând, din brâu, încep a mângâia pe o-
braznicii primitori, ca să-i liniștească.

Cu inima bătându-ți încă de spaima
intrării, dai „bună vreme“ gospodarilor, iar
aceștia multumindu-ți cu bunătate te în-
dreptează „sus în casa cea mare“, pe când
zăvozi nemulțumiți de mângâierile primite,
cu botul în pământ, te privesc cu coada
ochiului, învârtindu-se neastâmpărați, în
bătătura curată.

În ușa poetelei humuite — ce zace
mai de-o parte sub căciula de stuh afu-
mat — câțiva toloșcani, în cămășutele zo-
ioase, cu părul îngălbenit și fețele negrite
de arșița soarelui, încremențiți cu câte un
deget în gură, te măsoară cu ochii din
oreșet până în tălpi. Nu le-ai prea făcut
plăcere c'ai venit, căci mama li gonește

să intre înăuntru să nu-i mai vezi, și de
aceea ei înconjură cu mânuțele lor gră-
sute găturile zăvoizilor, cari nu voiau să te
primească.

După ce ai urcat cele câteva trepte
ale scării intri în tindă. Un miros răcoros
de lipitură proaspătă îți gădilă nasul, iar
la lumina, ce intră pe ușa deschisă, privirea
ți se oprește în podul casei, în care stau
înfipte ba fuse de leacă, ba o legătură de
canură, ba obucată de slănină rămasă din
porcul tăiat la Crăciun, ba niște burueni
de leac, ș. a., toate puse de gospodină ca
să se găsească la trebuință.

La poftirile repetate ale gazdei, tre-
buie să intri în casa sau odaia „cea cu-
rată“ și să iai loc pe patul îmbrăcat în
prostiri de pânză de in, vrăstate cu mă-
tasă galbenă, ce stă cu un capăt lângă
masa de sub fereastră din fund, prin care
se strecoară un smoc de raze aurii.

Pe masă, câteva cărți postale dela fe-
ciorul ce-și face armata, portretul pe tablă
cătrănită pusă în ramă de hârtie poleită, a
feciorului, ori a fiicei, ori a ginerului, scos
la iarmarocul din Bârlad. După perdeaua
de pânză, făclia cu muclei scrumuit ră-
masă dela Paști. Lângă peretele din față,
celalt pat, ce dă cu un capăt în coasta
sobei, în firida căreia stau rezemate una
lângă alta câteva furculițe de tablă, ce a
început să ruginească. La celalt capăt stă
culcată o ladă de brașov împodobită cu

zugrăveli în fel de fel de fețe; iar de-a-
supra ei se odihnește în elit, zestrea fetei
compusă din: saci de casă țesuți din că-
nepă, levicere în felurite țesături, perine
îmbrăcate în fețe cusute cu roș, cu al-
bastru și altfel.

În ungherul dinspre răsărit de sub
perdeluța prinsă în podeaua dată cu lu-
țitor, se învește prin șumetură aripilor ei —
prinse cu cordica lată de perete — icoana
Maicii Domnului, îmbrăcată cu peteală au-
rie. În dosul ei câteva mănunchiuri de bu-
suio, iar dedesubt o policioară cu mar-
ginea tăiată în flori, pe care stă candela,
ce arde toată noaptea și toată ziua, Du-
minicile și sărbătorile. Lângă candelă Epi-
stolia și Visul Maicii Domnului, ce se ci-
tesc și se pun sub perină, când vre-unul
al casei se îmbolnăvește. În coarda, ce
trece în curmezișul celorlalte, pe cari se
razimă podeala, stau câteva străchini, ul-
cele, talgere dela moșii de vară, apoi lu-
mânările amestecate prin smocuri de sul-
cină, simzenică, ce îmbălsămează aerul din
casă cu miros dulce, ce te adoarme.

Nici n'ai avut când a te minuna de
curățenia și spiritul de ordine, ce domnește
în simplitatea aceasta, și masa se împodo-
pește c'o cană de vin, ce spumegă turnat
în cele câteva pahare, și o strachina de
nuci cu sare; căci nu e gospodar la care
să nu găsești, ori și când, rod din munca
lui și nu poți scăpa dela nici unul cu gura

că amânarea este cu atât mai mult de regretat, cu cât poporul aştepta dela dietă o lămurire a situaţiunii politice, apoi ar fi fost de lipsă ca dieta să ia poziţie contra atentatului Ungurilor asupra limbei croate.

Organul partidului dreptului „Hrvatska” aseamănă procederea noului Ban cu aceea a lui Fejervary în Budapesta, a căruia politică o urmează Wekerle faţă cu Croaţii. Banul ar fi fost dator să ceară dela dietă aprobarea programului său. Deoarece însă n'a făcut-o, dovedeşte că vrea să guverneze ca un despot.

Despre *tactica deputaţilor croaţi* a spus Supilo următoarele: Sunt numai două lucruri cu putinţă, ori că deputaţii croaţi îşi vor depune mandatele ce le au pentru dieta ungară, ori că vor continua obstrucţia şi cea mai aprigă luptă în contra guvernului de faţă, făcând obstrucţiune contra tuturor proiectelor de lege, contra bugetului, a pactului cu Austria etc. Prin aceasta întreg aparatul statului ar fi împedecat în mersul său ceea-ce ar fi un scandal european, dar răspunderea o vor avea Maghiarii. Coaliţiunea partidelor croate va ţine a conferenţă, în care va lua hotărâri cum se poarte mai departe lupta pentru dreptul limbei croate.

*

În zilele din urmă *dieta ungară* s'a ocupat cu rezolvarea mai multor petiţiuni, cari s'au înaintat dietei. Între acestea a fost şi o petiţiune, care s'a ocupat cu ţarmurirea *emigrărilor la America*. În şedinţa de Sâmbătă a luat cuvântul la dezbaterile acestei petiţiuni şi deputatul naţionalist Coriolan *Brediceanu*, arătând că una din cauzele emigrărilor este sistemul de colonisări în părţile locuite de naţionalităţi, prin care locuitorii băştinaşi sărăcesc din zi ce merge, fiindcă pământurile se dau în lucrare coloniştilor maghiari. Dep. *Brediceanu* spune că unul din mijloacele de căpetenie pentru sanarea împrejurărilor triste, în care se află populaţiunea ungară, ar fi introducerea votului universal, spre care a îndrumat guvernul şi Maj. Sa Monarchul nostru.

Dep. naţionalist *Hodza* a propus la petiţiile, prin cari se cere introducerea votului universal, ca guvernul să prezinte acest proiect până la 15 Oct. a. c. Ţi-ai găsit-o! Propunerea aceasta a fost respinsă.

Dieta va ţine a mâne, Vineri, ultima ei şedinţă şi apoi se va amâna până la toamnă.

*

Ministru de justiţie Gunther a

săcă. La miezul nopţii, de i-ar bate cineva în uşa, fie trecător ce-ar fi, găseşte numai decât găzduire şi ospitalitate.

După hiristisiri ca: noroc, sănătate, inima cea bună, bine v'am găsit, bine ai venit, ploae la vreme, etc. amestecate cu înghiţituri de miez de nucă şi cu cari vinul alunecă pe gât ca uns cu unt, gurile se mai desleagă, mai vine vorba ceea: stupit la furcă. Acum gazda îţi mai spune din nevoile ce-l apasă, dările ce necontenit îi cere Statul, nedreptăţile, ce i le face arendaşul sau proprietarul vecin, căci în Griviţa nu e nici unul.

Ingreuiată de aerul închis din casă mai eşi afară, în ogradă. Aci într-o parte a ei mai în dosul casei se află poiata pentru vite, apoi şopronul pentru car şi celelalte unelte agricole; coşterea făcută din crângi de răchită şi lipită cu baligă; mai dincolo coşterul pentru păpuşoi.

Pri porţiţa din gardul, ce desparte ograda de grădina, intri în ea. Aci dai mai întâi în umbra răcoroasă a pomilor din livadă sub care viştesc câţiva stupi cu albine; în fundul grădinii, lese de ceapă, usturoi şi alte legume pentru trebuinţa casei.

Tot ce trebuie gospodarului îşi are mai fiecare înjghebat pe lângă casă; de aceea Griviţeni nu prea duc lipsa ce-o îndură alţii din alte sate şi nu prea sunt siliţi să deslege baerile pungii pentru te miri ce; ba din contra — fiind aproape de

prezentat dietei mai multe proiecte de legi spre desbatere, între cari şi legea despre *schimbarea şi întregirea legii de execuţie*. În legea aceasta se introduc următoarele modificări şi dispoziţiuni nouă: dacă un econom e dator cuiva şi creditorul îi face execuţie, nu-i poate sechestra vitele de jug şi uneltele economice necesare pentru cultivarea a 12 jugăre catastrale pământ arător. Vitele de jug şi uneltele economice folosite la lucrarea unui ogor mai mare decât 12 jugăre, pot fi sechestrate, dar nu pot fi vândute la licitaţie în răstimpul dela 15 Martie până la 15 Novembre. Afară de aceste, nu-i iertat a sechestra mobilele şi lucrurile strict necesare la casă, nici vasele din bucătărie. Cu ocaziunea sechestrării trebuie lăsaţi debitorului atâta bani câţi îi sunt de ajuns să plătească chiria locuinţei pe un pătrar de an. Din salariul oficianului public nu se pot sechestra decât ce trece peste 1200 cor. Prin noua lege procedura de licitaţie devine mai simplă şi mai ieftină. Dacă execuţia se face pentru o sumă mai mică decât 50 coroane, avocatului nu i-se cotesce spese pentru execuţie şi licitaţie. La licitaţia de imobile vadiul nu va mai fi de 10%, ci de 20%. La licitaţii de obiecte mobile nu e ertat, ca datoraşul să fie pus cu numele în edictul de licitaţie.

Şcoalele noastre şi legea Apponyi.

În „Telegraful Român” din Sibiu a apărut o serie de articoli scrişi de d-l asesor consistorial *N. Ivan*, în cari se ocupă în mod amănunţit cu situaţia şcoalelor noastre populare după sancţionarea proiectului şcolar al lui Apponyi.

Credem de interes a împărtăşi şi cetitorilor noştri, ear în deosebi prediţilor şi învăţătorilor, cuprinsul acestor articoli scrişi cu multă cunoştinţă de cauză.

În cel dintâiu articol autorul constată că o seamă de oameni dintre noi susţin că astăzi nu mai are nici un rost susţinerea şcoalelor noastre şi că unii învăţători de ai noştri se grăbesc a deschide uşile şcoalelor noastre inspectorilor regeşti, cerându-le sprijinul şi sfatul, până ce biserica încă nu a luat dispoziţiile cuvenite, apoi continuă:

»Incă nici ministrul de culte nu a dat instrucţiunea cuvenită pentru executarea legii, — ci totul ce a făcut e, că a dispus ca învăţătorii, cu ajutor dela stat să depună jurământul în 3 luni, — le-a asemnat câte o sută de coroane ca anticipaţie din salariu, dacă vor cere cu consensul comunei bisericeşti întregirea dela stat, iar de nu — le-o dă de cinste, ca să

ţandăra. Vulpea este aldămeşul în bani, târg — ei vând târgoveşilor multe din cele ce le prisosesc; așa că ori când la ei se găseşte banul şi nu-i duc dorul — cu lunile — ca în alte părţi.

Cea mai mare parte din locuitori sunt trecuţi prin şcoală. Deci, dându-şi seama de foloasele învăţăturii de carte, ca o urmare firească a acesteia, îşi dau copiii cu bucurie la şcoală, trimetându-i regulat cu tot ceea ce le trebuie. Nu numai că-şi trimit băieţii, dar trimit şi fetele, fiind convinşi că şi femeia azi trebuie să aibă mintea luminată, pentru a putea lupta cu mai mult spor şi isbândă în lupta pentru trai.

În timpul ernei, când toată treaba li se mărgineşte numai pe lângă casă, iau parte cu dragoste la cursurile de adulţi, ce se țin în localul şcolii, la şedinţele cercului cultural, la şezătorile săteşti, căutând a se folosi de toate prilejurile, ce le au, pentru a căpăta învăţătură şi a-şi îmbogăţi sufletul cu cunoştinţe folositoare. Toţi aproape câţi ştiu să citească împrumută cărţi din biblioteca şcolii, pe care le păstrează bine şi le aduc la timp.

De toate cunoştinţele ce le capătă, caută a se folosi aplicându-le în toate împrejurările vieţii.

Soţii între dânsii trăesc bine şi se respectă unul pe altul. Pe copii îi creso în frica Domnului, şi le dau exemple frumoase.

aibă praznic de bucurie la introducerea egii. Pe calea inspectoratelor regeşti şi cu ocolirea confesiunilor a dispus să se comande pajurele pentru saale de învăţământ şi pentru poarta şcolii.

În stadiul acesta ne aflăm azi — deci temerile şi îngrijorarea, ce a cuprins pe mulţi de ai noştri, si îi ține în agitaţie este prematură — dat fiind, că legea deşi intră în 1 Iulie în vigoare, a lăsat confesiunilor timp de 3 ani pentru aranjarea treburilor interne.

Învăţătorii deci fără ştirea şi consensul comunelor bisericeşti în aceşti trei ani înzadar vor cerşi mila inspectorilor, căci prin aceasta ei vor dovedi numai toatal lor neorientare, fără ca umilirea lor să aibă cel mai mic rezultat pipăibil.

Ne-am simţit datori să accentuăm aceasta acum, ca să se ştie, că şcoalele noastre nu sunt ale nimăru azi, nu sunt instituţii fără stăpân şi că ori ce pas îl vor întreprinde singuraticii, povăţuiţi rău de cel-ce au interes să se facă printre fraţi gâlceavă, — este pas făcut pe socoteala proprie, fără ştirea şi aprobarea bisericeşti.

Autorul constată apoi că situaţia şcoalelor noastre a devenit foarte anevoioasă şi e cu mult mai grea ca la 1893 şi greutatea nu provine din miserie şi din sărăcie ci din nepriceperea poporului, care nu este în clar cu dreptul ce-l pierde, dacă nu asigură el cel puţin salariul de 1000 cor. Fără acum statul a dat ajutor şi poporul a ales pe învăţătorul, şi poporul crede că așa va fi şi în viitor.

Lucrurile stau acum însă altfel.

După legea cea nouă vom avea 3 categorii de învăţători. 1. Învăţători, cari primesc întreaga competenţa lor de 2000 cor. dela popor şi biserica, deci aleşi de popor şi întăriţi de consistor. 2) Învăţători cari primesc dela popor 1000 coroane şi dela stat 200—1000 cor., pe cari îi va alege poporul (biserica), alegerea o va aproba ministrul. 3. Învăţătorii cu mai mult de 1000 cor. plătiţi dela stat, pe cari îi denumeşte de a dreptul ministrul, dar el îi şi permută şi el, ministrul, dispune cu ei după plac...

Namăi în şcoalele susţinute curat din mijloacele poporului şi ale bisericeşti, — se mai pot propune toate obiectele de învăţământ în limba maternă, din manuale aprobate de biserica şi după planul de învăţământ statorit de autoritatea bisericească. În şcoalele, ale căror învăţători primesc ajutor dela stat până la o mie — ori peste o mie coroane, trebuie să se propună calculul, istoria, geografia şi drepturile şi datorinţele cetăţeneşti în limba maghiară, după planul ministerial şi din manualele impuse de autorităţile şcolare ale statului.

Se impune deci ca să capacităm poporul, să-i spunem primejdia ce o învoală în sine ajutorul dela stat, şi precum până aci s'au ferit oamenii noştri de şcoalele de stat, şi chiar şi de cele comunale, credem că mai cu temei se vor feri acum, când ştiu, că pierd dreptul de a-şi alege ei pe învăţătorii lor şi mai presus de toate, că obiectele cele mai de căpetenie, au să se propună în limba statului, așa că vom avea şcoale cu două limbi de propunere, la princi dela 6—12 ani.

În numărul viitor vom continua cu estrasele celorlalte articole.

Sărbătorile şi Duminicile se duc la biserica, unde ascultă cu evlavie sfânta slujbă dumnezeiască. În tot anul la Paşti, cu mic cu mare se mărturisesc şi se împărtăşesc.

Au adânc săpat în inimă credinţa în viaţa viitoare şi fericirea veşnică ce o vor avea dreptii pe lumea cealaltă şi de aceea se întrec în a face fapte creştineşti ca: pomeni, prin care se ajută cei flămânzi, poduri, fântâni şi altele.

Locuitorii în de ei îşi poartă cinstea unul altuia. Cei mai tineri şi mai mici respectă pe bătrâni şi pe cei mai mari. Trăesc bine, nu se ceartă, nu se învrăjbesc, nu poartă ură unul asupra altuia, nu le pare bine de răul altuia, nu se judecă de rău pentru lucruri mari, ținând în seamă vorba: »că mai bine o împăcare strâmbă decât o judecată dreaptă», şi de aceea nu prea fac ghete advocaţilor.

Le place mult să se cumstrească, botetându-şi copiii unul altuia. La nunţi, iau parte cât mai mulţi la masa cea mare, ajutând fiecare cu ce poate la întemeierea noilor gospodării. Tinerii se iau cu regulă: se face logodnă, când fiecare din părinţi dau ceea ce au hărăzit pentru miri. Mireasa se ia cu nuntă, cu jucarea zestreii, cu spunerea concăşiei. Iar când vine vre-un flăcău de le ia vre-o fată din sat, apoi la luarea miresei trebuie să plătească „vulpea”, căci altfel îi bocluc, îndată le sare

Gimnaziul de stat din Caransebeş.

În afacerea gimnaziului de stat, ce are să se înfiinţeze în Caransebeş în mare parte pe bani româneşti, şi a cărui urzitor este cunoscutul deputat maghiaron *Burdia Szilárd*, ministrul de interne a adus mai acum două săptămâni hotărârea, prin care întăreşte deciziunile reprezentanţei oraşului Caransebeş cu privire la fondurile, din care are să se susţină noul gimnaziu, care va avea să poarte titlul »*Szörényi király magyar főgymnazium*», iar de altă parte nimiceşte hotărârile comunităţii de avere din Caransebeş şi adevăca la gimnaziu să se creze o catedră pe sama limbei române, care are să fie propusă ca studiu obligat ordinar şi ca la gimnaziu, în ce priveşte primirea elevilor fiii grănicerilor să fie preferiţi. Va lua însă ministrul dispoziţie, ca şi limba românească să fie prin cineva propusă.

Pe Sâmbăta trecută a fost convocată reprezentanţa comunităţii de avere, ca să ia o deciziune cu privire la hotărârile ministeriale. Toţi Românii de bine credeau, că reprezentanţii grănicerilor generalului *Doda*, trezându-se din buimăceala, de care au fost cuprinşi în urma uneltirilor şi momelilor lui *Burdia*, vor respinge cu indignare hotărârile ministrului şi nu vor lăsa odată cu capul ca pe bani româneşti să se înfiinţeze un gimnaziu de stat, în care nici limba românească să nu fie luată între obiectele obligate de învăţământ ci să depindă de la bunul plac al ministrului, ca ea să fie propusă prin cine ştie cine şi cum.

Dar ne-am înşelat, căci iată ce veste tristă şi ruşinoasă ne aduce »*Drapelul*»:

Reprezentanţa comunităţii de avere a fostului regiment grăniceresc romano-banatic nr. 13 în adunarea sa generală ținută Sâmbăta a luat la cunoştinţă ordonanţele lui Apponyi privitoare la gimnaziul de stat ce se va înfiinţa la Caransebeş.

Numai 12 reprezentanţi s'au găsit, cari au avut curajul civic a vota contra.

Adevărat, că *Burdia* cu şiretenia cunoscută a ştiut să indulcească hapul amar. A arătat o depeşe a lui Apponyi, în care se spune că pasagiul prin care ordonanţa nu ia în considerare condiţia preferirii descendenţilor de grăniceri, e o eroare de cancelarie şi că prin urmare contele Apponyi garantează grănicerilor întâietatea la acel gimnaziu.

A mai spus, că Apponyi s'a scuzat că atunci, când a promis introducerea limbei române ca studiu obligator la gimnaziu, nu ţinuse cont de lege, dar a pus în vedere propunerea limbei române ca studiu facultativ.

Iar majoritatea mare a reprezentanţilor grănicerilor s'a mulţumit şi cu atăta.

Ce să le faci oamenilor, dacă merg orbişi cu capul de părete!

La toamnă se vor deschide deja primele clase ale gimnaziului. Ear d-l *Burdia* mulţumit cu isprava, pleacă la *Marienbad* să se mai uşureze puţin de cele supflue.

La așa cap așa căciulă!

ce mirele strein, care le ia fata, trebuie să le dea flăcăilor din satul miresei.

Pe morţi îi duc cu cinste la locul de veci.

La zile mari finii, ginerii se duc la nănaşi; socrii, unde mesele stau întinse pentru a-şi ospăta neamurile.

Prin crâşme se duc foarte rar; numai pentru a-şi cumpăra ceva când le lipseşte.

Când au de pus la cale vre-un interes, care să-i privească pe toţi, se adună la unul din fruntaşi şi si ai si se chibzuesc cum e de făcut, neluând nici o hotărâre până nu cer şi sfatul preotului şi învăţătorului.

Pe primar şi consilieri îi aleg totdeauna din oamenii cei mai harnici, mai cinstiţi şi cu purtări bune. Nu-şi poate avea loc, la alegeri, paharul şi sfântuiala.

Prin deseale cuvântări, ce li se țin în biserica, în şcoală şi la toate ocaziunile au trezit în minte conştiinţa naţională, țin la neamul lor, sunt mândri că poartă numele de: »Român»... nume mare şi puternic prin măreţele fapte, ce-l înconjoară.

Iubesc şi respectă pe *M. S. Regele Carol I* şi întreaga familie regală şi au credinţă neştirămutată, că numai prin înțeleapta lui conducere România a ajuns la locul de cinste ce-l ocupă în hora puterilor europene.

Th. Popovici-Griviţa.

Un cuvânt la locul său!

II.

Am scos la iveală chestia aceasta mai ales, pentru ca deschizându-se discuția, întreaga situație să se lămurească și din sfaturile bine chibzuite ale adunării să se stabilească, căile, pe cari plecând, am putea delătura cu totul, sau cel puțin în parte, aceste mari neajunsuri, cari bântue poporul nostru.

În împrejurările grele, în cari trăim, vorbele, cari ni le dă unul dintre cei dintâi bărbați, cari lucră la ridicarea morală și materială a poporului, d-nul N. Iorga, profesorul dela universitatea din București, că anume: „pentru Români singurul meșteșug adevărat și cinstit este lucrul holdeilor”... — aceste vorbe — pornite ce e drept din dragoste nefățărită pentru poporul legat de glie, — au ajuns pentru noi Ardenii mai cu seamă, sfaturi neîndestulătoare.

Bine ar fi dacă și aceste vorbe ar putea fi luate în cumpănă, dar durere, noi trebuie să trecem peste ele, în urma cauzelor expuse mai sus și anume, în urma faptului, că Românii noștri nu sunt și nici nu pot fi numiți proprietari mari, ba — ce e mai mult — mulți din ei nu pot fi numiți nici plugari.

Neavând țărani noștri pământurile lor, e lucru firesc, ca ei să-și caute alte izvoare de trai. Ba chiar având moșioara lui mică, mare, cum i-a dat Dumnezeu, averea lui și așa de restrânsă, el trebuie s'o mai împartă între copiii lui. Să zicem că averea lui constă din 3—6 holde de pământ: să ne gândim însă, că el trebuie s'o împartă între atâția sau atâția copii, de cari slavă Domnului, nu prea duc lipsă casele noastre. Ce va face fiecare copil cu partea lui de moșie, cu holda lui, ori nici cu atâta de multe ori? Cu ce va întemeia o gospodărie trainică, care să nu-i amărăscă zilele vieții lui și a întregii lui familii? — Dar apoi dacă un sătean are numai 1—2 holde și are să le împartă la o casă întregă de copii? — Și cazuri de acestea nu sunt rare!

În cazuri de acestea, când ai o casă grea, și o moșioară mică, și când nu voești să-ți vezi fiii ori nepoții aduși la sapă de lemn, ne rămân alte căi, tot atât de cinstite, tot atât de laudabile ca și lucrul holdelor. Și apoi să ne mai gândim, că nu fiecare e făcut să țină plugul de coarne, nu fiecare e chemat să arunce sămânța roditoare în ogrul proaspăt.

Vedem în jurul nostru, la orașe și la sate, o mulțime de meșteșugari, cari își câștigă pâinea zilnică cu lucrul mânilor lor, cu meseria lor învățată dela alți măestri; și vedem că nici un meșteșugar harnic nu moare de foame și-și are locul de cinste între alți oameni.

Nouă Românilor pare că ne este teamă să ne dăm copiii noștri la meșteșuguri. Vorbele, ce le auzim acum și discuția, ce se poartă o stârnească aceste vorbe, au menirea de a risipi această neîntemeiată teamă față de un izvor de trai, pe cât de cinstit, pe atât de dorit în urma împrejurărilor vi-trege, între cari trăim.

Sunt atâtea feluri de meșteșuguri, și meseriile sunt atât de deosebite după firea lor, încât orice Român sătean va găsi între copiii lui pe unul sau pe altul, care să aibă o atragere, o dragoste vădită față de unul dintre multele meșteșuguri, cari sunt de lipsă și căutate la orașe și prin sate. Vezi pe un copil al tău, că din frageda lui vârstă îi place să-și cioplească jucăriile lui din lemn, să-și facă stătea drăgălașe unele copilărești, cu un oarecare meșteșug și pricepere, că se uită cu drag de câte ori tu îți cioplești vre-o unealtă economică, și că te întreabă cum faci și de ce faci, și cearecă să-ți ajute și el — atunci nu pregeta, caută-i copilului un măestru bun lemnar, și vei vedea, că copilul tău azi mâne, va ajunge un bun meșteșugar, care își va câștiga pe cale cinstită pâinea lui cea de toate zilele; iar tu ți-ai ușurat casa cu unul.

Altul va avea atragere față de altă meserie. Un părinte bun și cu tragere de inimă pentru copiii lui — și care părinte ar putea fi altfel — va ști și trebuie să caute să afle spre care meserie ar avea copilul lui mai mare aplecare.

Cum am spus, meseriile trebuincioase în viața mare sunt multe și diferite. Sătenii noștri chiar dacă se îndură a-și da

odraslele lor la meșteșug, nu prea știu multe: lemnar, croitor, cismar și alte două trei. Sunt atâtea și atâtea, cari ar putea sluji ca mijloc cinstit în lupta mare pentru trai a zilelor de azi. Numai cât trebuie nimicită odată înțoișala și neîncrederea ce o avem în aceste meșteșuguri, trebuie risipită teama și starea pe gânduri a țaranului, când a ajuns la gândul, că totuși n'ar fi rău să-și fericească un copil și pe una din aceste căi.

Uitați-vă la crașe și vedeți că meseriașii formează o clasă de oameni cinștiți, văzuți și cari pe urma muncii lor pot trăi tot așa de bine ca și economul dela sate, dacă nu mai bine, căci să știți că o meserie face cât o moșie.

STIRILE ZILEI.

— 28 Iunie v.

Inchiderea solemnă a anului școlar la școlile secundare române din Brașov se va face mâine, Vineri, în sala festivă a gimnaziului român. După oficierea serviciului divin în biserica Sf. Nicolae, toți elevii și profesorii împreună cu publicul asistent se vor întruni în sala festivă, unde va rosti discursul de încheiere directorul gimnazial V. Onițiu, se va produce corul elevilor sub conducerea d-lui prof. G. Dima și se vor premia elevii distinși.

„Corul bisericii Sf. Treimi de pe Tocile” din Brașov-Schelu invită la *Fetrecerea poporului* împreună cu joc, ce o va aranja Sâmbătă în 7 Iulie st. v. (20 Iulie st. n.) 1907 în sala hotelului central Nr. 1 (Orient). Inceputul la 8 oare seara. Din venitul curat o parte este destinată pentru fondul „Renovarea picturii bisericii Sfintei Treimi”. Prețul de intrare: de persoană 1 cor., studenți 60 bani. Bilete se pot căpăta la d-nul D. Pop, zaraf și seara la casa. Dirigentul corului d-l G. Mercheșan, cantor. NB. Suprasolviri și oferte se primesc cu mulțămîntă și se vor publica.

Program: 1. Mândruță de demult, cor mixt de G. Dima. 2. Declamațiune. 3. Păsărică trecătoare, cor în 3 voci de Costescu. 4. Declamațiune. 5. Cântecul ciocărliei, cor mixt de F. Mendelssohn. 6. Declamațiune. 7. Hora junilor, cor în 3 voci de Gr. Muzicescu. 8. Teatru: a) „Săpătorul de bani”, comedie în 3 acte, localizată de Antoniu Popp; b) „Păcălă argat”, comedie în 2 tablouri de N. Rădulescu-N'ger. — După producțiune joc.

Logodne. Asineta *Negoescu* și Michail *Petru* logodiți. Zagon—Zăbala, în Iulie 1907.

— **Paraschiva Ciupală** și **Emanoil Diaconescu** logodiți. Turcheș—Pucioasa, în 24 Iunie v. 1907.

— **Minerva V. Ceonlea** și **Dr. Alecsiu Botiuc** logodiți. — Arad, 7 Iulie 1907.

Pentru masa studenților români din Brașov a contribuit d-l **Basiliu Literat** major c. și reg. i. p. suma de 10 cor. întru amintirea mult regretatului medic militar **Dr. Octavian Florea**.

Primească marinosul donator cele mai călduroase mulțămite. — **Direcțiunea gimn. gr. or. român.**

Promoțiuni. Au mai fost promovați doctori în drepturi la universitatea din Cluj d-nii: **Eugen Truția**, **Dușan Spăriosu**, **Ioan Hica**, **Ioan Mora**.

Cununie. Domnul **Vasile Cristina**, sergent și Domnișoara **Maria Micu**, își vor serba cununia religioasă Duminică, în 1/14 Iulie a. c., în biserica română gr. or. din Brașovul-vechiu.

O biserică cu păstor bun. Comuna **Sasari** (l. Baia mare) avea în 1894 un capital de 24.000 cor. Preotul **Alexa Pop** a făcut cu acești bani o bancă. Ca să nu se creadă că a înființat banca pentru a se îmbogăți însuși, preotul ca director al băncii a luat numai 100 cor. onorar. Acum după 13 ani, averea băncii, deci a comunei bisericesti, e de 78.000 cor. »Răvașul« întreabă că n'ar fi bine să se facă așa în toate parohiile?

Congresul internațional al culegătorilor de litere. Alaltăeri s'a deschis în Paris al 5-lea congres internațional al culegătorilor de litere. La congres s'au prezentat 31 de delegați din diferite state, cari reprezentă peste 1 milion și jumătate de culegători.

O mare catastrofă într'un teatru chinez. În teatrul orașului **Faukong** din China s'a iscat alaltăeri seara un mare foc, căruia i-au căzut pradă la vre-o 500 persoane, între cari numeroși Europeni.

Circulațiunea la abatoriu orașului Brașov. În luna Iunie s'au tăiat la abatoriu orașului Brașov următoarele vite: 1 taur, 171 boi, 18 vaci, 29 bivoli, 79 junci, 904 viței, 877 râmători, 239 oi, 8 capre și 934 miei. S'au adus din împrejurime în stare tăiată: 1 bou, 2 vaci, 249 râmători pe lângă acestea s'au mai adus 329 kgr. carne de (râmători) porc. Dintre toate aceste animale au fost admise pentru consum în mod condiționat (împreună cu alte grăsimi pentru cărnărie): 1 vită cornută mare. S'au confiscat: 1 râmător, din cauza „focului viu” (Erysipelas), 1 vită cornută mare din cauza cărnei apăsioase (Hydrops universalis), afară de astea încă 54 bucăți de diferite organe interne. N'au fost admisi la tăere: 1 râmător și 6 viței din cauza nutririi slabe.

S'au încasat: taxe de vizitare și tăiere 3247 cor. 29 bani, dare de consum și adaus de 25%, 8648 cor. 76 bani, taxe de cântărit și alte competențe 59 cor. 20 bani. La un loc s'au încasat 11.955 coroane și 25 bani.

Victimele atentatului de bombe din Madrid. După cum se știe cu ocazia cununiei regelui Spaniei, **Alfons**, s'a întâmplat un atentat de bombe. În urma acestui atentat, au murit mai mulți inși, cari în-cunjurau trăsura regală. Guvernul spaniol a înaintat un proiect de lege, care asigură pe seama familiilor celor căzuți jertfă, câte o rentă anuală. Proiectul acesta, — după-cum se anunță din Madrid — a fost primit și din partea senatului.

Pasiunile unui fiu de milionar. **Jotzo Durgensky**, fiul milionarului din **Bacska**, **Lazar Durgensky** face — cum i-se scrie unei foi din Viena — multe isprăvi în **Budapesta**, cari dau oamenilor de vorbit. Înainte cu câteva zile a stărnit un mare scandal în **Buda** veche. Cu o birje se duse acolo la un stabiliment de petrecere. Când s'a dat jos din trăsură, birjarii ce erau postați acolo, l'au salutat ca pe o persoană cunoscută bine, cu cuvintele: »nagyságos úr«. **Jotzo** era însă rău dispus ori poate prea bine dispus și restituindu-se către ei strigă: Sunt ovreiu, că mă salutați cu »nagyságos úr«? Abia zise aceste cuvinte și dădu o palmă unui birjar, care era aproape de el. Ca să tacă și să nu se plângă, tânărul i-a dat 10 cor. Văzând ceilalți birjari desnodământul acesta, merse fiecare înaintea lui **Durgensky** și căpătă câte o palmă și 10 coroane. Un polițist ce se afla în apropiere văzând scena și voia să-i pună capăt. **Durgensky** a luat lucru în glumă și i-a dat polițistului, cu cuvintele: »pentru-că ești polițist« 2 palme și voia să le plătească și pe aceste cu 20 de coroane. Polițistul n'a vrut să știe de glumă și i-a scris numele în notițiu său. Insoțit de un birjar, tânărul chircălit merse în localul de petrecere și bău acolo în companie 15 sticle de șampanie. Spre dimineață merse cu trăsura la poliție și ceru să i-se dea ca scut 2 detectivi, fiindcă voese să-l omoare. Funcționarul poliției văzând că are de-a face cu un om beat și-l trimise sub pază acasă. În ziua următoare se sfârși afacerea. Tata lui **Durgensky** sosi la **Budapesta** și duse pe fiul său plin de speranță în institutul de hidroterapie la **Purkersdorf**.

De închiriat peste vară dela 1 Iulie st. v. până la 15 Aug. v. un cvartir foarte frumos și igienic cu 2 odăi mari spre stradă, o bucătărie și grădină, în apropierea gimnaziului român. Amănunte la redacțiunea ziarului »Gazeta Trans.«

Desp. Brașov al „Asociațiunei”.

Raportul general

al comitetului desp. I (Brașov) al „Asociațiunei.” despre lucrările sale și despre starea desp. în cursul anului adm. 1906/1907.

— Urmare. —

4. Donațiuni. Dacă comitetul d-v. a putut îmbogăți numărul bibliotecilor ambulante ale despărțământului nostru în anul acesta cu două, meritul de căpetenie revine acelor corporațiuni și persoane, cari cunoscând însemnătatea acestor biblioteci,

n'au pregetat și nu pregetă a contribui la realizarea lor, înlesnind foarte mult lucrarea comitetului.

Între aceia, cari au contribuit pe seama bibliotecilor parte cu cărți, parte cu bani amintim: pe on. comitet central, care a dăruit 19 ex. din broșura d-lui dr. **I. Lupăș**, „Inceputul neamului românesc”, pe d-l dr. **Ios. Blage**, 5 vol. din anuarul X al „Fondului de teatru”; agentura din **Ghimbav** 4-60 cor.; mai multe membre ale Reuniunii femeilor din **Feldioara**, precum și doamna preoteasă din **Hălchiu**, **Elena Roșca** 13 cor.; agentura din **Feldioara** 15 cor. 10 fil.; pâr. **Romul Verzea**, capelan în **Satulung** 5 cor. și 6 cărți în valoare de 5.80 cor.; agentura din **Vulcan** 2.40 cor.; cu ocaziunea adunării generale a Asociațiunei, ținută în toamnă în zilele de 8 și 9 Septembrie s'a făcut din partea mai multor doritori de înaintarea poporului nostru o donațiune de 211 cor. 10 fil., pe seama bibliotecilor populare. O donațiune mai mare s'a făcut pe seama despărțământului în cărți. Anume on. comitet central a destinat pentru adunarea generală 1200 broșuri, pe care voia să le distribuie între aceia, cari vor lua parte la adunare. Sosind cărțile prea târziu și neputându-se distribui în zilele de adunare, au fost predate com. despărțământului nostru, ca să le distribuie între participanți. Comitetul le-a și distribuit prin diferitele agenturi din comunele, care au luat parte la petrecerea populară din 8 Sept. 1906, în modul următor: în **Codlea**, **Dârste**, **Herman**, **Feldioara**, **Râșnov**, **Tohanul** vechiu și **Stupini** câte 70 de ex.; în despărțământul **Bran** și **Zărnești** câte 115 ex.; pentru **Sân-Petru** s'au păstrat 70 de ex. D-lui dr. **N. Veerdea** 48 ex. pentru comuna natală a dănsului, **Topârcea**, dintre acestea însă 23 de ex. le-a dăruit com. despărțământului, iar celelalte 23 le-a plătit d-l dr. **Veerdea**. Tot din aceste broșuri a cumpărat dl inginer **T. Eremie** 14 ex., petru ca să fie distribuite în popor.

Tot între donațiuni trebuie să socotim și venitul curat al serbărilor din Septembrie cu 163.11 cor., iar din vânzarea mărcilor culturale s'au realizat pe seama despărțământului 10 coroane.

Cu această ocaziune ținem să amintim, că despărțământul a abonat pe seama fiecărei agenturi existente câte un exemplar din revista „Țara noastră” și le-a dat în folosință cu condițiunea, ca fiecare agentură să-și aboneze din mijloacele sale o altă foaie populară de a noastră. Dintre acești numeri 10 i-a abonat filiala institutului „**Albina**” din **Brașov**, iar restul despărțământului pe cheltuiala sa.

Atragem și cu această ocaziune atențiunea agenturilor, cari primesc deja „Țara noastră”, să nu întârzie a abona din mijloacele lor una din foile noastre și a face despre aceasta raport comitetului.

Nu ne indoim, că luând la cunoștință aceste mărinimoase contribuții, onorata adunare generală nu va întârzia a aduce tuturor mărinimoșilor contribuțenți cele mai călduroase mulțămite.

5. Prelegeri populare. O deosebită atențiune a dat comitetul dvoastră prelegerilor populare. Și anume, de oarece realizarea organizării unei Reuniuni economice pe teritoriul despărțământului nostru e foarte problematică, cu atât mai vârtos că secretarul despărțământului d-voastră încă nici până azi n'a primit răspuns la interpelațiunea, ce o făcuse în privința acesteia în congregațiunea comitatenză a comitatului Brașov, comitetul a pus deosebit pond pe destiniunile economice, ca cel puțin în chipul acesta să lucre la popularizarea cunoștințelor economice între țărani noștri și să i îndemne la o lucrare și cultivare rațională a moșioarelor lor. Pe lângă partea economică însă comitetul a căutat să dea prin delegații săi și alte îndrumări practice publicului nostru dela țară și să facă plăcute și atrăgătoare aceste prelegeri.

Cu ocaziunea acestor prelegeri, comitetul despărțământului, a profitat de ocaziune și a distribuit și cărțile dăruite de comitetul central, precum și cele trei premii de câte 30 cor. pentru acele grupe, cari s'au prezentat mai bine cu ocaziunea petrecerii populare.

Pentru ținerea acestor prelegeri, comitetul central a dat despărțământului nostru un ajutor de 100 cor., pentru care i se aduce mulțămîntă și pe calea aceasta.

La locul acesta trebuie să amintim, că „**Acordul**”, societate corală, compusă

Cei mai numeroși profesori și medici îl prescriu zilnic

Sirolin

delăturăză: tusa, flegma asudată de noapte.

contra morburilor de plumăni, catar, tuse măgărăscă, scrofule și influență.

Se vă feriți de imitație, de aceea să se cêră: *Pachetarea originală „Roche.”***F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel Helveția (Schweitz).****„Roche”**Se capătă cu prescriere medicală în farmacii, **Sticla 4 cor.**

din tineri din Braşov, şi-a oferit în mai multe rânduri preţiosul său sprijin, producându-se cu mai multe cântece însuşi, toare, așa în cât putem afirma, că acele prelegeri la cari a contribuit şi „Acordul“, au fost adevărate sărbători.

În privinţa prelegătorilor, comitetul vă comunică, că şi în anul acesta a putut câştiga pentru chestiunile economice pe dl A. Boldor, învăţător în Codlea, iar pentru chestiunile de drept pe dl dr. A. Străvoiu, avocat în Braşov, cărora suntem convinşi, că adunarea generală le va aduce cele mai călduroase mulţămite.

Prelegeri s'au ținut în:

Codlea, în 26 Noembrie 1906, fiind de față din partea despărțământului d-ii: Sofroniu Roșca și N. Bogdan.

D. Bogdan a distribuit cele 70 de cărți dăruite de comitetul central, iar dl S. Roșca a vorbit despre starea materială a poporului nostru și despre unele probleme, ce trebuie rezolvate pentru îmbunătățirea acestei stări.

Feldioara, 26 Decembrie 1906. Din partea despărțământului au fost domnii A. Bârseanu și S. Roșca. Dl Bârseanu a distribuit unul din premiile de 30 cor., care a fost destinat pentru orchestra din Feldioara, precum și 70 de broșuri din cele dăruite de comitetul central, iar dl S. Roșca a vorbit „Despre diferite probleme economice“. Cu ocaziunea aceasta s'a produs și societatea „Acordul“.

Râșnov, în 4 Ianuarie 1907. Din partea despărțământului au fost de față domnii: dr. Al. Stravoiu, G. Vătășan și N. Bogdan. D. Bogdan a distribuit premiul de 30 cor. și cele 70 de broșuri; dr. Stravoiu a vorbit „Despre Testament“, iar dl G. Vătășanu, a ținut o prelegere cu skiophtonul „Din viața Domnului Christos“ și alte tablouri de interes general. Și cu această ocaziune a debutat „Acordul“.

Ghimbaș, 11 Febr. 1907. Din partea despărțământului au fost de față domnii: A. Boldor și N. Bogdan.

D. Bogdan a reorganizat agentura, a ținut o prelegere „Despre influența stricăcioasă a băuturilor spirtoase“, iar d. A. Boldor, a ținut o prelegere cu skiophtonul: „Din viața lui Christos“ și alte tablouri de interes general.

Rotbav, în 1 Aprilie 1907. Din partea despărțământului domnii P. Pop, jude în penz., A. Boldor și N. Bogdan.

Dl N. Bogdan a reorganizat agentura și a predat în administrațiunea agenturii biblioteca No. X a A. Boldor a ținut o prelegere „Despre plantarea pomilor“ cu demonstrațiuni practice, plantând doi pomișori în grădina școlară. Cu acea ocaziune s'au distribuit din partea comitetului la 9 membri câte un pomișor, după aceea dl Boldor a ținut o prelegere cu skiophtonul „Din viața Domnului Christos“.

Herman, 8 Aprilie, fiind de față din partea despărțământului Ioan Petrovici și A. Boldor. Dl Petrovici a reorganizat agentura, iar dl Boldor a vorbit despre „Economia schimbătoare“. S'au împărțit la 9 membri câte un pomișor și s'a ținut o prelegere cu skiophtonul „Din viața Domnului Christos“.

Turcheș, 29 Aprilie 1907, fiind de față din partea despărțământului d. Bârsean, S. Roșca și A. Boldor.

Prelegerea a fost introdusă de dl Bârsean, dând câteva sfaturi folositoare, iar dl Boldor a vorbit despre „Cultivarea legumelor“. S'au distribuit între poporeni niște semințe de legume în preț de 580 coroane.

În legătură cu prelegerile populare amintim, că la rugarea despărțământului comitetului, dl dir. pensionat I. Aron a ranjează în zilele de 24, 25 și 26 Iunie v. uu curs de albinărit la stupina dânsului. La acest curs va putea lua parte gratuit oricine, cine dorește să se inițieze în acest ram de economie. Comitetul se va îngrijii, ca participanții să fie înquartirați gratuit.

(Va urma.)

Despărț. XXIII Turda al „Asociațiunei“ Turda, 7 Iulie 1907.

Onorații membri ai despărțământului XXIII Turda al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român“, precum și toți sprijinitorii ei, sunt prin această invitați la **adunarea generală ordinară**, care se va ține în 28 Iulie st. n. 1907 la 3 oare p. m. în comuna Ceanul-deșert (Pusztacsán), cu următoarea ordine de zi:

I. **Partea administrativă:**

1. Deschiderea ședinței; 2. Raportul secretarului despre activitatea comitetului; 3. Raportul casarului și al bibliotecarului; 4. Alegerea comisiunilor: a) pentru înscrierea de membrii noi și încasarea taxelor; b) pentru cenzurarea rapoartelor co-

mitetului; 5. Alegerea celor doi delegați pentru adunarea generală; 6. Satorirea locului adunării renitoare; 7. Raportul comisiunilor esmise; 8. Alegerea noului comitet pe un period de 3 ani conform paragrafului 43; 9. Eventuale propuneri.

II. **Partea literară culturală:**

10. Predarea bibliotecii populare Nr. 4, înființată pe seama comunității „Agârbi-ciu“; 11. Premiarea celor două prelegeri populare economice și cetirea lor; 12. Alte eventuale dizertațiuni și declarații anunțate cu 24 oare înainte la presidiu; 13. Premiarea celui mai frumos port românesc prin un juriu emis ad-hoc. Închiderea ședinței și verificarea protocolului.

Comitetul despărțământului Turda al Asociațiunii aduce la cunoștință tuturor domnilor preoți și învățători români de pe teritoriul despărțământului, că a statut 2 **premiu de câte 20 coroane, pentru 2 lucrări respective prelegeri populare**. O lucrare are să tracteze despre pomologie, cealaltă poate tracta orice subiect economie în general (d. e. stupărit, cultura vermurilor de mătășă sau lucrarea pământului.)

Lucrările însoțite de un plic închis, în care să steie numele autorului, sunt a să trimită pe adresa secretarului cel mult până în 28 Iulie st. n., în Ceanul-deșert (Pusztacsán).

Reflectanții sunt rugați să întrebunțeze limbaj popular și să se ferească de savanterie, având în vedere scopul practic al acestor prelegeri, de a instrui și lumina poporul dela sate. Lucrările premiate formează proprietatea despărțământului. **Comitetul despărțământului Turda al Asociațiunii**. Dr. Valer Moldovan secretar.

Internatul Pavelian de fete și școala civilă din Beiuș.

De când fericitul și de pie memorie episcopul Pavel s'a strămutat dela aceste trecătoare la cele vecinice, de multe ori am zis și eu, cum zice Românul: »Iartă-l Doamne, că mult bine a făcut!« și cu mine mulți foarte mulți părinți, cari și cresc mîlădițele lor în internatul de fete și în cel de băieți din Beiuș. Că aceste două internate sunt într'adevăr de mare valoare m'am convins în zilele de 15, 16 și 17 Iunie n. c., când am avut fericirea de a fi la examenul festiv al școlii civile de fete.

Duminecă în 17 Iunie n. c. d. m., s'a ținut examenul festiv, o rară **serbare școlară**, la școala civilă de fete din Beiuș. Regret, că timpul și mijloacele nu mi-au permis să fiu de față și la examenele de clasă, dar îmi pare bine, că am putut lua parte la examenul festiv, căci m'am convins că ac-astă școală din an în an face progrese. Nici că se poate altfel unde sunt puteri didactice ca directoara d-șoara Octavia Stoiloian, ca profesoară d-șoara Elena Fabian, ori ca Angela Sălăgian-Butean, Marta Iepure Fabian, doamna Pavel, d-șoara Eugenia Tăbăcar și celelalte toate, fiecare profesoară bună și distinșă; nici că se poate altfel, unde rectorul internatului e înțeleptul Alexandru Ghera și director zelosul Ștefanica.

Examenul festiv s'a ținut acuma în spațioasa sală de gimnastică din curtea gimnaziului, unde mai înainte s'a ținut examenul de gimnastică cu studenții gimnaziali. Sala era ticsită de publicul din loc, cât și de cel venit din Bihor, Sălăgiu, Sătmăr, Maramureș, etc.

Intrând în sală îndată-ți răpește ochii vederea minunată, pictura de pe cortină, săvârșită de profesorul Bușița, harnicul fost conducător al corului din Beiuș. Frumoasa pictură reprezintă pe un Român zăcând la pământ cu indispensabilul tovarăș de călătorie a nației cu **traista lângă el, în care e pâine și o sticlă; lângă traistă uneltele de lucru ale bietului Român: coasa, sapa, grebla, etc.** Geniul românismului îl apucă de mână și îl arată cu mâna sa dreaptă Românului, care să trezește, cătră soare răsare lumina: cartea mai întâi și uneltele de scris, apoi alte unelte de lucru: coasă, greblă, sapa, plug etc. și mai pe urmă coșul **darului, bună starea**. Adecă această frumoasă icoană, pentru care nu am putut în de-ajuns a-l admira și a-i gratula d-lui profesor și pictor Bușița, spune Românului înainte de toate să **învețe să se lumineze, apoi să lucreze cu sârguință**, că apoi de sigur va fi în stare și materială bună...

Dar să trec la examenul festiv!... Se ridică cortina și corul elevelor cântă, cântă atât de fermecător »Imnul școlar«. Urmează apoi alte cântece și declarațiuni. Cu deosebire a plăcut »Doina« lui Costescu, care la dorință s'a repetat. După punct 11 deodată numai cade cortina și când să ridică la o scenă feerică 'ți tîntești ochii; e o scenă admirabilă din opereta »Trandafirul adormit«, poveste în cântece scrisă

anume pentru usul școlaelor de fete. Scena se petrece în interiorul **castelului vrăjît**. Prințesa fermecată șede pe un scaun, în jurul ei dame de onoare, cavaleri, pagii, toți **dorm adânc**. Persoanele au fost elevele: Irina Pop, prințesa fermecată; Cornelia Bunea, crășorul; trei ursitoare au fost: Terezia Tămăian, Augusta Pelle și Gabriela Sfârlea; priveghitoarea: Ana Diamandi; buha: Viorica Mureșianu; camerieră: Silvia Ardelean și Volumnia Cosma; dame de onoare: Lucreția Serbac, Volumnia Bălibanu, Eugenia Schil, A. Cora; pagii: Zoe Pop, V. Orjan; cavaleri: E. Pinter, A. Sălăgian, L. Fucec, V. Magyar, M. Doboși, V. Pop, M. Serbac, Laura Butean, Z. Pappalvi, M. Goron, V. Mureșianu, M. Popovici, A. Lupan și Irina Budo.

Meritul revine Doamnei Bușița, vrednicei soții a profesorului Bușița. Doamna Bușița a știut să instrueze aceste fragede și gingașe fetițe în predarea scenelor, încât pe toți și toate ne-au uimit. Fie-care elevă s'a achitat pe deplin de rolul său. Pentru ce îi gratulăm Domnei Bușița din inimă! De tot mult au plăcut și diferitele declarații ale elevelor în limba română cu deosebire, apoi germână, maghiară și franceză.

După examenul festiv ne-am intrunit la cină în sala de mâncare a Internatului de fete fiind invitați de d-l Ghera. Șirul toastelor fû deschis prin d-l Vas. Ștefanica toastând pentru părinți, a răspuns preotul Băseștilor A. Bălibanu, care reamintește pe fericitul Episcop Pavel, apoi dorește viață îndelungată Ilustrății Sale Episcopului Dr. Dem. Radu, actualul patron al așezămintelor culturale din Beiuș, recunoaște meritele rectorului Ghera, cele ale directorului Ștefanica, a directorului Stoiloian, ale profesoarelor Elena Fabian, ale Doamnelor Angela Sălăgian, Iepure, Pavel, ale D-șoarei Tăbăcar și ale tuturor, dorindu-le mulți fericți ani. Strigătele de să trăiască nu mai voiau să înceteze la pomnirea flește-cărui nume.

În ziua următoare am ascultat părinții împreună cu elevele vorbirile de despărțire ale profesoarelor de clasă, prin care au împărțit testimoniile. Cu deosebire vorbirea frumoasă și duiosă a D-șoarei Elena Fabian, ne-a impresionat mult. — Apoi am zis un »bun rămas« Beiușului iubit.

Delacrana.

Sfințire de biserică.

Solnoc-Dobâca, Iulie 1907.

Onorată Redacțiune!

Duminecă în 17/30 Iunie a. c. creștinii români din Sas Bretea, tractul Beleanului, dieceza Gherlei, au avut o zi de sărbătoare. Biserica cea veche de lemn fiind de tot rea și nemai putându-se folosi pentru cultul divin, s'au zidit și cu ajutorul lui Dumnezeu, și-au zidit biserică de peatră și cărămidă, învelită cu tînchea. Majestatea Sa a contribuit pentru această biserică 400 coroane. Biserica fu sfințită în ziua amintită prin delegatul episcopesc, M. On. Domn Mihail Făgărășan, demnul protopop al tractului Beleanului și prin câțiva preoți tractuali.

În decursul acestei frumoase festivități bisericești, trei momente mi-au atras în deosebi atențiunea:

1. Masa cea mare a poporului, care totdeauna la astfel de festivități participă cu drag și în număr foarte mare, de unde apare alipirea poporului rural cătră sfânta lui biserică și religione.

2. Din incidentul mutării cu procesiune a odăjdilor sfinte din biserică cea veche în cea nouă, preotul și poporul reformat din sat, unde ei sunt în majoritate, ne-au dat onorul lor bisericesc în tot decursul procesiunii și a cultului divin trăgând clopotele, iar preotul asistând alături cu credincioșii noștri. Ce exemplu frumos!

3. Al treilea moment a fost predica festivă, rostită de preotul din Nusfalău, Ioan H. Botean. Enumără armele bisericești contra decadenței morale.

a) Vestmântul, prin care se reînnoiește sufletul omului decăzut prin păcatul strămoșesc — botezul. b) Darul și mângăierea, vărsate în inima plină de durere a creștinului prin duhul sfânt — mirul. c) Merindea sufletului sau vițelul cel gras adus jertfă de Tatăl pentru mântuirea noastră de păcate — cuminicătura. d) Lacrima decăzutului fiu al Evei celei căzute sau împăcarea cu Dumnezeu — pocăința. e) Medicina în morburii și suferințe — maslul. f) Puterea exemplului viu dat de biserică în cele morale. Aci oratorul se pune de exemplu viu pe sine și frații săi vrând să combată zisa poporului: »Fă ce zice popa, nu face, ce face popa«; zice: Fraților! vi-

zitați birturile (făgăduale) când mă veți vedea pe mine și frații mei vizitându-le, îmbătați-vă când mă veți vedea pe mine și pe frații mei beți, faceți alte netreb-nicii, când mă veți vedea pe mine și pe frații mei făcându-le — preoția. g) Hotarul concubinatalui, căsătoria bisericească — cununia.

Acest punct a făcut în genere impresiune foarte bună asupra masei poporului. Nu zicem concubinării, ci unii s'au aflat, cari au zis, că acest punct a putut rămâne afară. Aci mi-a venit în minte zisa: »Le chien aboie quand il a peur!« (Cănele latră când îi e frică)

Incheiu cu dorul sfânt, că înnoindu-să pretutindenea bisericele să se înnoiască în Domnul Christos și poporul.

Fiat! devotat Vasile Alax.

Intrunirea agricolă din Șura-mică.

4 Iulie 1907.

Duminecă, în 30 Iunie stil nou anul curent, »Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu«, prin esmișii săi, dnii Romul Simu și Nicolae Iosif (Aciliu), membri în comitetul central și V. Tordășianu, secretarul Reuniunii a ținut o întrunire agricolă în Șura-mică. Scopul întrunirii a fost de a da populațiunei noi povețe, noi îndemnuri pentru câștigarea de noi isvoare de venit, a fost deplin ajus.

Dl R. Simu, în calitate de președinte al întrunirii, într'un frumos discurs ne-a arătat cum Reuniunea agricolă, alcătuită pentru economii noștri, caută la vetrele lor pe economul muncitor și împreună cu acesta chibzuește asupra celor de făcut pentru agonisirea mai cu spor și cu mai multă ușurință a celor trebuincioase pentru ca bunăstare și înflorire să se sălășuiască în casa economului nostru. Arată scaderile și relele ce mereu să încuibă printre noi, pentu a căror delăturare lucră Reuniunea noastră. Mulțamește pentru buna primire și reacă ca sfaturile ce se vor da de astăzi să fie urmărite cu încredere și cu dragostea cu care reprezentanții Reuniunii au îmbrățișat ideea de a veni în mijlocul poporului de acolo.

Dnl Nicolae Iosif, bine cunoscutul vorbitor din ramul pomăritului și al viieritului, a vorbit cu multă cunoștință de cauză despre felul de a purcede la prăsierea, plantarea și îngrijirea ulterioară a pomilor. Recomandând cu căldură cultivarea în mare a cât mai puține, dar cu atât mai alese soiuri de poame, trece la cultura rațională a viilor. Arătând scaderile observate de dsa la diferiți viieri, ne conduce pe nouă căi la ouă metode de urmat la prăsierea și lucrarea viței de vie. Ne vorbește pe larg despre prepararea locului, despre sădit, săpat etc. și despre inimiciile neîmpăcați ai viilor: filoxera și pernospora și ne face cunoscute soiurile potrivite de viță americană.

Reuniunea, în cunoștința faptului, că nici unul din economii noștri din Șura-mică, nu se îndeletnicește cu cultura albinelor, a pus în dispozițiia parohului Mihuleț un roi (stup) cu albine, cu coșnițe (una de nuele și alta mobilă de scânduri) și cu toate recurizitele de lipsă. Bine apreciatul apicultor, dl Simu față în față cu coșnițele și în mână cu recurizitele, ne trece pe dinaintea ochilor toate lucrările, pe cari un stupar cuminte le îndeplinește în stupină.

Secretarul Reuniunii, dl Vic. Tordășianu îndeamnă pe frunțași ca să alcătuiască în Șura-mică un astfel de așezământ, dela care economul să poată câștiga numărarul (banii) trebuincios atunci când are de ei trebuință și în suma de care are trebuință și toate acestea cu puține cheltuieli de timp și de bani, iar încă pentru cheltuielile și dobânzile, pe cari economii ar fi să le jertfească, să rămână și ele în folosul obștei din comună. Dl Tordășianu raportându-se la rezultatele morale și materiale, la cari au ajuns însoțirile de credit sâtești sistem Raiffeisen, alcătuite cu concursul și sub egida Reuniunii noastre agricole, îndeamnă a se înființa o asemenea însoțire și în Șura-mică. Arată modul de purcedere la alcătuire și ofere spriginul și conlucrarea Reuniunii.

Parohul local Mihuleț, arătând cum Sașii din Șura-mică au 2 bănci sâtești și alte așezăminte, promite că va stărui ca sâmânța aruncată astăzi în scurt timp roadele dorite să le dea.

Dl Simu mulțamește în fine pentru ascultarea dată sfaturilor, declară întrunirea încheiată.

I-I.

Adunarea filială a Reun. Inv. gr. cat. din tractul Cățcaului.

De lângă Someș, 1/VII 1907.

Deși nu sunt raportorul oficial al tractului sus menționat, ca să fiu în câțva și dator a face cunoscut onorabilului public, activitatea noastră, ce o desvultăm din an în an la această Reuniune, — văzând, că colegul Nicolae Chifor, carele cu abateră dela regulamentul Reuniunii noastre, de mai mulți ani se bucură a fi destinat de către dl protopop tractual de referent în acest tract, dar încă știu, pe calea ziaristică nici când nu ne-a făcut plăcerea, ca să comunice ceva, — așa cuget, că fac oareși-care serviciu celor interesați de cauza înaintării noastre pe acest teren, dând publicității următorul raport:

La toamnă să vor împlini 5 ani, de când sunt norocos a fi și eu în tractul acesta, în care e obiceiul, ca Reuniunea filială să-și țină anual câte o adunare învățătorescă, cu ocaziunea examenului solemn, — care formează obiectul de critică al adunării — dela cutare școală, din comuna respectivă. Așa și în anul acesta s'a ținut adunarea noastră filială într'o comună destul de frumoasă numită *Glod*, situată lângă Someșul împreunat, nu departe de Dej, cu datul de 10 Iunie st. n. a. c., unde învățătorii mai pătrunși de dragostea datorinței lor, încă din prețuia adunării s'au grăbit a se prezenta, ca să poată lua parte la toate punctele din programul stătorit pentru acea adunare; și anume:

Adunarea noastră s'a început cam la 9 oare și trebuia după uz și din punct de vedere etic, să-i premeargă un „Tedeum“, a care să asiste și membrii prezenți la adunare. Dl protopop însă, nu știu din ce cauză, s'a grăbit să săvârșească acel cult dumnezeesc în zori de zi, deși ored că despre timpul sosirii noastre în comună, a fost avizat.

Amăsurat programului, după terminarea sf. liturgii, trebuia să se țină examenul solemn la școală. Acest examen s'a și ținut într'o sală destul de spațioasă și putem zice, că corespunde întru toate dispozițiilor mai înalte; ba fiind înzestrată cu cele trebuincioase și decorată frumos, ne-a făcut o impresie plăcută la toți, încă dela prima vedere. Durere însă, că *dintre circa 120 obligați de școală, abia au fost de față la examen 20 elevi*; ceea ce ne-a desgustat cu atât mai tare.

Examinându-se copiii din cele trei clase, câte au fost, aproape cu toții au dat răspunsuri bune, deși și acești puțini copii abia s'au adunat la școală în ziua de examen, căci mai înainte au fost împrăștiati care încetrau, ca cei mai mulți copii din această comună, cari numai iarna au frecventat școala mai regulat. Causa iregularității acesteia este *antistia comunală*, care nu execută absențele școlare după lege.

După ce s'a terminat examenul dl Iuliu L. Danciu, învățător în Cățcau și-a cetit d'zertatiunea sa despre „*Importanța pedagogiei române pentru noi*“, pe care — cu toate că a fost un sbiciu pentru învățătorii indiferenți față de foaia lor „*Pedagogia Română*“, (care azi nu mai apare), având unele puncte foarte bune — cei prezenți au ascultat-o cu atențiune încordată, au luat-o spre știință și s'a notat și în protocolul adunării.

Ca punct mai însemnat din programul adunării a fost încă raportul comisiunii, pentru facerea critice asupra examenului, ținut prin dl Vasiliu Bumb, învățător la școala din acea comună; față de care — abstrăgând dela unele observări mai mici, cari așteaptă rectificare — examenul s'a declarat de bun și cu timpul dl Bumb să sperează să fie un învățător foarte bun, numai să pună mai mare pond și pe ocupațiunile în scris ale copiilor.

În urmă s'a cetit raportul comitetului central și s'a luat spre dezbateră; apoi s'au notat membrii absenți dela adunare, s'a ales dizertanțele în persoana dlui Vasiliu Bumb și tema dizertatiunii „*Importanța limbii materne asupra educațiunii în școală și afară de școală*“; mai departe s'a stătorit locul adunării proxime în comuna Coplean, s'a făcut amintirea patronilor școlăi, după care s'a închis adunarea noastră, dorind să convenim cu toții sănătoși prima dată la adunarea generală în Mintiulgherii și apoi la adunarea filială unde s'a destinat. La revedere!

Someșanul.

NOU ABONAMENT LA „GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Iulie st. v. 1907

se deschide nou abonament pe semestrul al II-lea 1907, la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii fôiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 coroane, pe șese luni 12 coroane, pe trei luni 6 coroane, pe o lună 2 coroane.

Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe șese luni 20 franci, pe trei luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

Abonamente numai la numărul poporal de Duminică:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 4 corône, pe șese luni 2 corône

Pentru România și străinătate: Pe un an 8 franci, pe șese luni 4 franci.

ADMINISTRAȚIUNEA.

ULTIME STIRI.

Viena. 11 Iunie. Deputații cehi au hotărât să primească propunerile primului ministru Beck în chestia limbii cehe în parlament, însă numai în mod provizoriu alăturând un protest în dorința ca la toamnă să li se împlinească toate cererile. Radicalii cehi au voit să ceară de pe acum completa satisfacere a dorințelor lor, și au propus obstrucțiua, care a fost însă respinsă de majoritate. Pericolul obstrucției în parlamentul austriac este deci exclus.

Viena. 11 Iulie. Eri au fost reluate desbaterile cu privire la înțelegerea economică dintre Austria și Ungaria. Ele nu se vor putea termina nici în cursul acestei săptămâni, pentru că s'au ivit nouă piedeci.

Budapesta. 11 Iulie. În ședința de eri a dietei s'a întâmplat un incident între deputatul Olay și șeful biroului stenografic Fenyvesi. Olay a voit ca să corecteze ceva la o interpelație ce a făcut-o, dar Fenyvesi nu i-a permis. Din cauza aceasta Olay a isbucnit în injurături la adresa lui Fenyvesi, care nelăsându-se nici el, s'a iscat o ceartă strajnică între ei. Probabil, că în urma acestui fapt Fenyvesi va fi pensionat.

București. 11 Iulie. În consiliul de miniștri ținut acum două zile s'a discutat asupra eventualității abolirii taxelor de represiune de pe proveniențele grecești și asupra revocării decretelor de expulzare ale mai multor supuși greci. Aceasta ar însemna că guvernul are de gând să reia relațiunile diplomatice cu Grecia.

Belgrad. 11 Iulie. Skupcina sârbească a terminat desbaterile cu privire la bugetul Serbiei și încheierea de tratate provizorii cu Austria și Ungaria. Cu rezolvirea acestor chestiuni sesiunea Skupcinei deschisă în Octombrie și terminat principiile ei lucrări și peste câteva zile Skupcina va fi închisă.

Berlin. 11 Iulie. Știrea că călătoria împăratului Wilhelm la Nord ar fi în legătură cu o apropiată logodnă a fiului său nu s'a confirmat încă în mod oficial. Se crede însă că principesa Dagmar, fiica regelui Danemarcei, care a împlinit în Iunie vârsta de 17 ani, va fi viitoarea soție a principelui Adalbert.

Haga. 11 Iunie. Între membrii conferinței păcii domnește convingerea că nici Anglia nici vre-un alt stat european nu va supune în mod oficial conferinței chestia limitării armamentelor, așa că ea nici nu va face obiectul desbaterilor conferinței. Pare sigur că actuala conferință ca și cea trecută va lua o hotărâre generală în această chestie în ultima ședință.

Petersburg. 11 Iulie. În orașul Grosni, lângă Vladi-Caucaz, muncitorii petrolști s'au răscolit contra poliției și a armatei. Motivul acestei răscoale este că poliția a făcut în timpul nopții mai multe percheziții pe la locuințele muncitorilor și a arestat pe mulți dintre ei. Populațiunea a încercat să elibereze din mâinile escortelor militare pe muncitorii arestați. Armata a tras mai multe salve asupra mulțimei. Au căzut morți 26 muncitori și 33 au fost greu răniți.

Petersburg. 11 Iulie. Ziarul „*Tovarișch*“ scrie că pe ziua de eri s'au făcut în capitala Rusiei 550 de arestări. Între

cei arestați sunt 50 de femei. Arestările acestea sunt în legătură cu descoperirea unui vast complot terorist, care a fost descoperit eri de poliția secretă.

Londra, 11 Iulie. „*Morning Post*“ află din Sanghai că un complot antidinastic foarte întins a fost descoperit.

Conservarea (păstrarea) laptelui.

E lucru în deobște cunoscut, că laptele nu rămâne multă vreme dulce. Mai cu seamă, dacă timpul e călduros, sunt de ajuns câteva ceasuri, pentru ca laptele să se acrească și să se închiege. Cred dară, că voi face un bun serviciu, cetitorilor acestei foi arătând în ce chip putem păstra laptele dulce timp mai îndelungat.

Laptele, până când e dulce, are căutare mai mare și preț mai bun și văzându-l astfel vom cruța și lucrul, care e de lipsă pentru pregătirea smântânei sau a untului. Vor lua folosul celor ce vor urma cu deosebire aceia, cari sunt siliți a duce laptele în târg sau pe la case, dar cred, că vor putea trage folos și cei alcațuiți în tovarășii de lăptărit sau cei, cari au de gând a întemia astfel de tovarășii, fiind-că regulamentul intern al tovarășiiilor mai cuprinde unele porunci pentru păstrarea laptelui.

Dacă vrem ca laptele să nu să închege și să nu să acrească, lucrul de căpetenie e să știm pricina, căci numai așa vom putea găsi leacul cel adevărat. Poate, că mulți vor sta la îndoială, când le voi spune că pricina sunt niște mici bureți, așa de mici, încât noi cu ochii nici nu-i vedem. Aceștia se află peste tot în aer și de aci cad și în lapte și fac ca laptele să se acrească cu atât mai repede, cu cât e mai cald, fiindcă în căldură le prieste acestor mici bureți și să sporesc mai ușor. Și din cuvintele acestea mulți vor fi înțeles, că dacă lucrul așa stă, atunci n'avem decât să răcim laptele și acirea va începe mult mai târziu și va înainta și mai încet.

Intr'adevăr prin răcirea laptelui la 10—12°C vom face ca laptele să se păstreze dulce timp mai îndelungat și cu cât vom ajunge mai aproape de înghețare avem drept să nădăjduim, că se va acri mai târziu, iar făcându-l să înghețe îl vom păstra dulce, luni întregi. Răcirea vom putea-o isprăvi în mai multe chipuri. Sau punem vasul cu lapte într'un loc răcoros, de pildă o pivniță, sau așezăm vasul într'un ciubăr ori găleată cu apă rece, în care e bine să punem și câteva bucăți de ghiață. Lucrul acesta s'ar părea greu cu deosebire la sate, unde nu se poate cumpăra ghiața, și cu toate acestea e ușor, dacă ne gândim din vreme la aceasta. N'avem decât în pivniță să ne săpăm o mică groapă, în care din iarnă să băgăm ghiață și aceasta s'o acoperim bine și vom avea pe tot timpul verii cu ce să conservăm laptele. Tovarășii de lăptărit au pentru răcirea laptelui mașini de regulă astfel alcătuite, că laptele trece prin o țavă cuprinsă de o a doua țavă cu apă rece, aproape de înghețare. Până când laptele ajunge prin țavă la strecurat să răcește d'abinele și astfel să păstrează. Mașinile acestea se numesc refrigeratoare.

Prin încălzire încă se poate conserva laptele. Chipul acesta de conservare e mult mai anevoios și e împrăunat și cu cheltueli mai mari, în schimb însă laptele se păstrează timp mai îndelungat și prin el se nimicesc și alți bureți vătămători sănătății, așa de pildă bureții oftimei cari la vacile bolnave de oftică — și boala aceasta e destul de lătită cu deosebire la vacile de soi — ajung în lapte și pot îmbolnăvi cu deosebire copii. În cinstea marelui învățat francez Pas-

teur conservarea în chipul acesta se numește pasteurizare. În mic putem face pasteurizarea în vase de tinichea (bleh) cu 1 grătar, în cari se așează sticlele bine ceruite, (în tocmai ca cele de compot). În vas punem apă până la grătar și băgăm bine de samă, ca căldura din vas (a aburului) să nu se urce peste 70—75° C, ceea-ce cu ajutorul unui termometru ușor putem cerceta. În această căldură rămân sticlele $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ de ceas, le scoatem apoi și le ținem la răcoare, unde se conservează luni de zile.

Prin fierbere încă facem laptele să rămână timp mai îndelungat dulce, felul acesta de conservare însă nu e obicinuit, fiindcă prin fierbere se întâmplă schimbări însemnate, cari fac ca prețul laptelui ca nutremânt să scadă. În înțelesul legilor țării noastre laptele fiert, dacă s'ar vinde ca lapte crud, aceasta se socotește drept falzificare și se pedepsește cu amendă (ștrof).

Afară de aceste 3 feluri de conservare mai sunt și altele, așa de pildă sterilizarea, homogenizarea, condensarea (secarea) și pulverificarea (prefacerea în praf), asupra acestora însă nu voi stăru, fiind-că pentru gospodării noastre nu au nici o însemnătate.

Voi aminti numai câteva săruri cari topite în lapte împedecă acirea lui, ca de pildă acidul boric, acidul salicilic, formalinul și bicarbonatul de sodă, pe cari fiind întru câțva stricăcioase sănătății, cu deosebire sănătății copiilor, nu le recomand. Dacă totuși am voi să folosim vreunul din ele, atunci să luam bicarbonatul de sodă, din care un vârf de cuțit la 1 litru de lapte e de ajuns.

În legătură cu conservarea laptelui, cred, că e bine, să amintesc ceva și despre tansportarea (ducerea) lui la depărtări mai mari.

O cerință de căpetenie e să folosim vase, cari se pot bine spăla și opări. Astfel sunt vasele smălțuite și cele de cositor. Vasele acestea trebuie bine închise, ca într'u cât se poate aerul din afară să nu ajungă la ele. La lăptării se folosesc vase de diferit cuprins, dela 1 l. până la 4 sau 5 litri, cari printr'un dop cu gumă (ca cel dela sticlele cu bere) sunt bine închise. Vasul îl cumpără fiecare client (mușteriu) al lăptăriei, în schimb lăptăria se îngrijește de curățirea temeinică a acestor vase. În chipul acesta la sosirea carului dela lăptărie, fiecare cumpărător își ia în primire vasul său.

Pe drum e bine ca soarele să nu ajungă vasele cu lapte. Ținta aceasta ne-o putem ușor ajunge prin o trăsura cu coperiș, care poate fi înlocuit prin o bucată de postav bine udată, sub care punem iarbă înrouată sau udă. Vasele să căutăm să nu se clatine așezându-le în paie sau în fân, dacă trăsura nu ar fi cu arcuri, fiind-că altfel laptele se smântânește.

Brașov, în 10 Iulie 1907.

T. I.

Bibliografie.

„*Compas Românesc*“ de N. Petrescu, care conține și „*Legea comercială*“, care tractează următoarele materii: Afaceri comerciale, conceptul lor, dispoziții generale despre afacerile comerciale, încheierea lor, îndeplinirea afacerilor comerciale, cumpărarea; afaceri de comisiune, de expedițiune, de cărașie, de antrepozite; asigurări contra daunelor, asigurări asupra vieții, reasigurări; afaceri de editură, de senzație. Prețul cor. 1.50 plus 10 b. porto. Se poate procura dela *Tipografia și librăria A. Mureșianu*, Brașov.

Reuniunea

Invățătorilor români gr. cat. din archidieceză.

De lângă Mureș, Iunie, 1907.

9. Despărțământul „Cojocna” și-a ținut adunarea sa de toamnă în comuna Desmir. Prezenți 2 parochi și 13 învățători, absenți 8 învățători.

Lecție practică a ținut dl Ioan Corpădean, cantor-învățător din localitate, din compot la clasa II-a și III-a românește și ungurește: „Adaugerea în scris”.

A disertat d-șoara Maria Ciungan, învățătoarea din comuna Borș, despre: „Mijloacele educației și aplicarea lor”.

Adunarea de primăvară s'a ținut în comuna Gădăliu. Prezenți: 3 parochi, 11 învățători, absenți 10 învățători.

Lecția practică nu s'a ținut. A disertat dl Valeriu Iozon, învățător: „Despre poezie”.

Adunarea a decis, ca în contra membrilor, cari nu-și vor scuza absențele cu motive acceptabile, oficiul protopopesc să introducă cercetare disciplinară.

Despărțământul „Cojocna” are 1 membru fondator, 23 ordinari, între cari este și zealous protopop tractual M. O. Domn Ioan Hătegan, paroch în Cojocna și 20 ajutători. A administrat în decursul anului expirat în taxe dela membrii ordinari casei centrale din Blaj 149-70 fileri.

10. Despărțământul „Dârgea” și-a ținut adunarea de toamnă în comuna Ciachi-Gărbău. Prezenți 12, absenți 11 membri.

Lecție practică a ținut din scriptologie: dl Alexandru Danciu, învățător în localitate: „Litera u.”

Adunarea a decis, să roage biroul central, ca acesta să intervină la P. Ven. Conzistor arhiepiscopesc, pentru a se întregi foloasele fundamentale ale învățătorilor din archidieceză la 800 cor. anuali.

Adunarea de primăvară s'a ținut în comuna Chechiș. Prezenți 18, absenți 5 membri.

Lecție practică din limba română a ținut dl Emiliu Sărb, învățător în localitate, despre: „Complimentul direct”.

A disertat dl Nicolau Radu, învățător în Cernuc, pentru poporul adunat despre tema: „Binele și răul”; dl Vasiliu Dumitraș învățător în comuna Sănu-Mihail-deșert despre tema: „Critica lecțiilor practice”, și dl Alexandru Danciu, învățător în Chiachi-Gărbău, despre o temă din sfera economiei; obiectul nu se indică în raportul comitetului central.

Despărțământul „Dârgea” are 1 membru fondator, 23 ordinari și 1 ajutător. În decursul anului trecut a administrat casei centrale din Blaj în taxe dela membrii ordinari numai 17 coroane, o sumă de tot neînsemnată față de numărul cel mare al membrilor ordinari.

11. Despărțământul „Iernot”, și-a ținut adunarea sa de toamnă în comuna Petriaca-română. Prezenți: protopopul districtului M. O. D. Aron Gheorghiu, paroch în localitate și 10 învățători, absenți 5 învățători.

În adunarea aceasta dl Pompei Stoica, cantor-învățător în localitate, a ținut o lecție practică la clasa I-a din intuițiune: „Despre disciplina școlară și recuizitele de învățământ”.

A disertat dl Teofil Moldovan, cantor-docente în Iernot, despre: „Însemnătatea școlii populare și creșterea fetițelor”.

Adunarea de primăvară s'a ținut în comuna Bord. Prezenți 10, absenți 5 învățători. Lecție practică a ținut dl Alexandru Gheorghiu, cantor-docente în localitate, din cetire, despre subiectul: „Norii și ploaia”, și a disertat dl Valeriu Platon, cantor-învățător în Lăseud, despre tema: „Necesitatea și cultura pomilor”.

Despărțământul Iernot are 15 membri ordinari; nu se poate lăuda cu nici un membru fondator, sau barem membru ajutător. A administrat în anul trecut casei centrale din Blaj în taxe dela membri ordinari 89-34 fileri.

Mureșanul.

Hrana muncitorilor agricoli.

D. I. Kaliaderu, administratorul moșiilor Coroanei, a trimis următoarea circulară agenților de pe acele moși:

Adesea v'am atras atențiunea asupra traiului sătenilor.

În deosebi prin circulara din 3 Octombrie 1903, v'am expus pe larg de ce sătenii nu se hrănesc îndestulător și v'am arătat relele ce decurg din această cauză, atât pentru dânșii, cât și pentru țară. Asemenea v'am cerut, ca primă măsură să stăruim pentru *înlăturarea porumbului stric*

cat din consumațiune și pentru înființarea cuploarelor comune de pâine.

Pe domeniul Coroanei ați și introdus pâinea, atât în hrana personalului inferior, cât și a ziuășilor, ce întrebuițați la diferite lucrări.

Revin acum asupra acestei dispozițiuni, în vederea muncilor ce se apropie, pentru strângerea produselor, multe, puține câte s'au făcut și vă invit a îngriji ca hrana ce dați muncitorilor să fie nu numai îndestulătoare, ci pe cât se poate să fie aleasă din alimentele substanțiale și întocmită astfel ca să poată lua pildă și să ne imite la căminurile lor.

În acest scop vă veți folosi la pregătirea bucatelor, după cum v'am mai spus, de femei din sat pe cât posibil cu schimbul, pentru a se obișnui cât mai multe. Pe de altă parte veți avea grijă ca mâncarea să fie din cea, care se poate procura cu înlesnire de săteni, în grădinile de legume, la câmp sau dela vitele lor.

În prefața ce am scris la cârticica: „Laptele, puterea sa ca hrană și producțiunea lui”, de prof. dr. Felix, apărută în Biblioteca populară a Domeniului Coroanei, veți găsi multe amănunte asupra bucatelor consumate mai mult de săteni. Tot acolo, veți afla, reproduse după autori competenți, tabele indicând alimentele, cari pot întreține mai bine viața.

Asemenea veți pune toate acestea din nou în vederea celorlalți agenți, căci hrana ce se da muncitorilor face parte din plata lor.

Legea tocmelilor agricole din Ungaria, dela 1898, cuprinde o bună dispozițiune în această privință, căci stabilește ca hrana să se treacă și în bani, pentru ca muncitorii să-și poată face socoteala de ce primesc ca mâncare.

În legea noastră, asupra învoelilor agricole, nu se face nici o mențiune, dar aceasta nu trebuie să ne împedice de a da o hrană bună lucrătorilor, căci nu e vorba numai de o datorie legală sau umanitară, ci și de un interes al nostru propriu.

Astfel se știe, că omul muncește cu atât mai bine și mai spornic, cu cât e mai viu și în destul de hrănit, iar pe de altă parte să nu uităm, că numai purtându-ne bine cu sătenii, vom putea izbui să-i ridicăm la o stare mai bună.

Vă invit dar, a trata totdeauna bine pe locuitori, căci înăsprirea raporturilor dintre locuitori și proprietari e pricinuită adesea de hrana și de modul în care sunt tratați. În special hrana face parte direct din chestiunea țărănească. Ea e în același timp un factor de căpetenie în dezvoltarea viitoare a poporului, așa că merită cu atât mai mult să purtăm grijă și să aducem cât mai repede prinusul nostru de activitate și de jertfe pentru îmbunătățirea ei. În acest chip vom colabora totdeauna la rezolvirea problemei rurale, care atârână atât de stat, cât și de proprietari, cari trebuie să călăuzească pe săteni în munca lor și să o îndrumeze către o agricultură mai rațională.

În circulara sus amintită dela 3 Octombrie 1903, v'am mai arătat cât sunt de expuși sătenii, din cauză că nu se hrănesc în deajuns, la boli și vicii cum e alcoolismul și în genere la pierderea vigoarei fizice. Dovadă sunt recurtările pentru armată, cari au început să înregistreze un număr tot mai mare de tineri încă nedevelopați pentru vârsta lor, cum și numeroasele epidemii și în sfârșit mortalitatea prea mare între copii.

Fără îndoială că aceste rele sunt pricinuite și de alte cauze, cum e neîngrijirea sănătății și altele, nu e însă mai puțin adevărat că hrana neîndestulătoare își are partea ei dacă nu preponderentă, cel puțin egală cu celelalte, așa că trebuie să ne silim cu toții pentru îmbunătățirea ei. Pentru aceasta nu e însă de ajuns numai să sfătuiim pe săteni, ci trebuie să le dăm exemple cât mai multe din acelea, cari să poată fi urmate cu ușurință, să le arătăm și să-i convingem despre mijloacele prin cari ar putea-o îmbunătăți.

În sfârșit, în aceeași considerație a uecoltei, care se apropie, vă mai invit a urma să supravegheați de aproape toate lucrările, dând subalternilor dv. instrucțiuni să se ocupe, ca totdeauna, și de recoltele locuitorilor, cari trebuie culese la timp și păstrate în aceleași condițiuni ca și ale noastre. Ii vor povăui asemenea atât despre păstrarea produselor cât și asupra vânzării lor, dacă se poate în comun și la timpul potrivit, spre a putea obține un preț cât mai bun.

În acest scop veți păși pe locuitori pentru plata datorțiilor ce ar avea către Domeniu, iar pe cei cari ar avea alte datorii veți căuta a li se înlesni de către Banca populară suma trebuincioasă până la vânzarea produselor.

Se înțelege că se va face o severă selecțiune, pentru ca ajutat pe cei harnici și de cuvânt, să dea totdeauna o pildă celorlalți.

Dacă banca nu dispune de fonduri, ne veți înștiința spre a vedea cum s'ar putea îndeplini această lipsă.

Despre vânzarea în comun aveți de asemenea o circulară pe cea din 5 August 1902, încât nu mă îndoiesc că astfel îndrumați vă veți da toată silința pentru a corespunde așteptărilor noastre, cari privesc bunăstarea locuitorilor de pe domeniile Coroanei.

ECONOMIA.

Fânul.

Este lucru știut, că pentru țăranul nostru vitele formează o avere însemnată. De aceea el și ține la vitele sale, ca la ochii din cap, și caută să le îngrijească după putință, ca să și le țină în stare bună. Mai cu seamă pe timpul de iarnă se îngrijește, ca vitele să aibă nutriment de ajuns. Și de aceea acum adună fânul, ca să aibă cu ce-și nutri vitele iarna. Căci fânul este pentru vite ceea ce este pâinea de toate zilele pentru noi. Ca să putem avea vite frumoase și sănătoase, nu e de ajuns a le da nutreț destul, ci trebuie să li se dea nutreț bun, chiar să fie mai puțin. De aceea țăranul trebuie să poarte grijă, ca fânul să și-l prelucereze și să-l adune în așa fel, încât să fie de o calitate cât se poate de bună.

Pentru a putea câștiga fân de calitate bună, nu este de ajuns numai a-l usca repede la soare și apoi a-l aduna. Felul, în care se pregătește fânul este de mare însemnatate pentru calitatea lui. Uscarea fânului nu este numai o simplă uscare, ci la pregătirea lui se întâmplă un proces oarecare de fierbere, de fermentațiune, prin care fânul nu numai se urcă, ci câștigă însușirile sale particulare de fân bun. De aceea am zis, că nu e de ajuns numai a-l usca simplu la soare și a-l aduna numai decât în clăni, ci fânul trebuie să se adune în așa fel, ca procesul de fermentațiune să se poată săvârși în mod corespunzător.

Cel mai bun fân îl putem câștiga așa, dacă nu-l lăsăm prea mult timp să zacă în brazde după cosit, ci îndată ce s'a pălit puțin îl adunăm numai decât în grămezi (porșori) de 1/2—1 metru de înalte, iar după ce s'a uscat mai bineșor facem porșori de 2 metri de înalți, sau mai bine e să-l punem pe perpeleci. În cazul din urmă căpătăm cel mai bun fân, și în deosebi trifoiul, lucerna, ș. a. trebuiesc grămădite pe perpeleci.

Urmând această cale, procesul de fermentațiune al fânului se poate săvârși. Iar îmbunătățirile produse de acest proces sunt: în firele de fân, prin fermentațiune, se produc materii aromatice; apoi fânul devine mai fraged și astfel vitele îl mănâncă cu mai multă plăcere; materiile nutritoare se înmulțesc în fân.

Fânul astfel recoltat e mai gustos, mai nutritiv și mai ușor mistuit, decât fânul uscat repede la soare, fără a-i lăsa timp să se săvârșească procesul de fermentațiune, de care am vorbit.

„Economia”.

MULTE ȘI DE TOATE.

Cleveland ca pescariu.

Cleveland, fost președinte al Statelor Unite din America, a spus odată următoarea întâmplare din viața lui:

— „Când mi s'a născut băiatul cel de pe urmă, m'au întrebat amicii mei, cari au venit să-mi gratuleze, că ce greutate are băiatul? Ei: le-am răspuns că e de 12 funți!

Dar medicul care a fost de față n'a putut suferi să spun eu prea mult și zise, că moașa a spus, că copilul e numai de 8 funți.

— „Așa-i, zise Cleveland, dar eu l'am măsurat cu măsura, cu care m'am îndatnat a-mi măsura pești, când făceam negoț cu pește...”

(Să știe, că Cleveland fusese înainte vreme și negustor de pește).

De ce a plouat Mercurul trecut sau când s'a auzit la cer, glas de deputat ungar?

Mercurul a fost zi cu potop, ca rare ori peste unele părți ale țării. A bătut și grindină grozavă. Și nu știam de unde vine asta, până n'am cetit foile din Pesta. La darea de seamă despre ședința de Mercuri a dietei aflăm, că așa pe la două ceasuri, s'a întâmplat în dietă, că un deputat croat, vorbind în limba lui, a rostit cuvântul cu înțeles în graiul său: „I-na”.

La asta un deputat ungar părăndu-i cunoscut acest graiu, a repetat cuvântul după a sa pricepere și aplicare, zberzând în dietă:

— I-a!!

Și îndată mai mulți deputați unguri prinseră nobilul sunet și repetară și ei:

— I-a, I-a!..

Deputatul slovac Skiciac le strigă: Ia nu mai strigați măi, că are să ploaie!

Și atunci îndată, pe la orele 3—4 s'a și dăscărat peste țară ploaie cu piatră potopitoare, că — s'a auzit la cer glasul deputaților maghiari, arătat mai sus!

„Libertatea”.

Moartea moștenitorului de tron Rudolf.

Un prieten al contelui Nigra, răposat zilele trecute, care era ambasador la Viena când a murit moștenitorul de tron Rudolf, spune în „Corriere della Sera” că l-a întrebat odată pe contele Nigra despre moartea moștenitorului Rudolf, și contele Nigra i-a spus:

Moștenitorul de tron Rudolf nu s'a sinucis, ci a fost asasinat și încă în mod îngrozitor. Am văzut cu ochii mei cadavrul nenorocitului Rudolf. La vestea morții lui Rudolf, primul care a sosit la Meyerling, am fost eu. Camerierul moștenitorului m'a condus în odaia de dormit, unde cadavrul moștenitorului era întins pe pat și capul lui era acoperit cu o năframă. La întrebarea mea, că ce s'a întâmplat, camerierul n'a răspuns, ci a ridicat numai năframa și de odată s'a desfășurat înaintea ochilor mei o priveliște îngrozitoare. Craniul moștenitorului avea lângă ureche dreaptă sau stângă — nu-mi aduc aminte lângă care ureche — o rană cât pumnul și adâncă până la creeri. Rana a putut fi produsă sau prin o butelie tare, sau prin un baston cu măciucă.

Curând după mine a venit și Impăratul, care văzând cadavrul fiului său a început să plângă amar și era să cadă la pământ, dar eu l-am sprijinit... Atunci contele Nigra observă că a spus prea mult și deodată rupse firul povestirii.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons.interim.: Victor Branicea

Aviz.

După ce statutele Reuniunii de păstrare și împrumut „Brașoveana” au fost aprobate din partea tribunalului reg. ung. din loc sub Nr. 4814/907 polg. și firma înregistrată, aducem la cunoștința on. public din Brașov și jur, că Reuniunea își începe activitatea oficială cu ziua de Marți în 25 Iunie st. n. a. c.

Membrii Reuniunii sunt prin urmare invitați a-și achita în toată Reuniunii, Șirul Bisericii Nr. 6, în orele de oficiu 7—10 a. m. cvotele săptămânale regulat începând dela acea dată, de când vor curge în caz contrar interese de întârziere.

Totodată aducem la cunoștința on. public că Reuniunea primește depuneri spre fructificare în următoarele condițiuni:

- 1) Pentru depuneri până la 1000 cor. dă 5% interese.
- 2) Pentru depuneri de la 1000 cor. până la 2000 cor. dă 5 1/4% interese.
- 3) Pentru depuneri peste 2000 cor. dă 5 1/2% interese plătit și darea.

Acordă împrumuturi pe polițe sigure, pe hipotecă și pe obiecte de valoare cu percente cât se poate de reduse și fără nici o cheltuielă laterală.

Face și alte transacțiuni, cari tao în sfera de activitate a afacerilor de bancă.

Rugându-ne de sprijinul on. public, semnăm

Cu stimă

Pentru direcțiune:

Vasile V. Voina,
președinte.

(5—10)

POSTA REDACȚIUNELI.

D-lui Gh. H. Vlăjcea-Sosmezș. Enciclicele a- supra sărbătorilor păgâne și asupra posturilor, pu- blicate de Sf. Sinod al României, au apărut în în- tregime în numărul 87 și 88 ai revistei populare „Albina”, care apare săptămânal în București, Str. Mântuleasa Nr. 9. Un număr costă 15 bani.

Copii nu iau bucuros doftorii amare. Dacă medicul prescrie preparate de Creozot îți faci de lucru cu ei, nu le place de loc. Spune-i medicului să prescrie »Sirolin Roche« care are gust bun și copiii o iau bucuros. Se capătă pachetat original în toate farmaciile.

Crucea dublă electro-magnetică R. B. Nr. 86967 o recomandă d-l Müller tuturor acelor, cari sufer de gicht, reumă, astmă, insomnie, durere de urechi, nevralgie, migrenă, bătaie de inimă, dureri de dinți, impotență, mâni și picioare reci, epilepsie, ud, oboseală, amețeli, auz rău, tremurici, influență, galbinare, sgârchiuri în stomac, lipsă de apetit, ischias, incuiare, sgârchiuri. D-lui Müller în Budapesta V/28. Strada Vadász 34 i-se scrie: D-le Müller! Prin crucea d-voastră dublă electro magnetică R. B. Nr. 86967 m'am vindecat de dureri. Te rog să-mi mai trimiți 5 cruci cu 8 cor., 1 cu 6 cor. Cu salutări patriotice Francisc Vlassak la Linden street 621 5. Souc Betlehem, America de Nord.

Vindecarea deplină a bôlelor secrete.

Să nu pregete nimeni într-o cesiune atât de gingașe a se presenta odată în persoană, pentru ca cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din străinătate poți afla punctual locul, cauza, răspândirea și starea bôlei, ori cât de adânc ar fi bôla înrădăcinată în organism. Pe baza acestei «saminări» poți cu siguranță afla și calea, pe care ajungi la vindecarea rëului, ceea-ce fie-care o pöte face acasă fără de a-și împiedeca ocupațiunile. Dacă cine-va nu pöte veni în persoană, atunci se-și des-crie bôla cu deămnunțul și după ce va fi esaminată, va primi deslusirile de lipsă și leacurile trebuincioșe pe lângă finerea în cel mai mare secret. În scrisöre puue marșă de răspuns. După încheerea curei, scrisorile se ard séu la cerere expresă se retrimite.

Un astfel de lecuritor și curățitor e institutul special al d-rului Palöcz, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-üt 10) unde cu bună voință și conștientiositate capătă ori cine (bărbat séu femeie) deslușiri asupra vieții seculare, unde i-se curăță sângele bolnav, nervii i-se întăresc, trupul întreg se eliberază de bôla și sufletul de chinuri.

Fără conturbarea ocupațiunilor și- nice Dr. Palöcz vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu me-todul séu propriu de vindecare și casurile cele mai neglijate, bôlele de beșică, de țeve, de testicule, de șira spinărei, de nervi, armările onaniei și ale sifilisului, bôla albă, bôle de sânge, de piele și tôte bôlele ce se țin de organele seculare femeesci. Pen-tru femeie e sală de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dă însuși Dr. Palöcz (de la 10 ore în. a. până la 6 ore séra (Duminecă până la 12 ore la amiazi).

Adresa Dr. Palöcz, medic de spital, Budapesta VII, Kerepesi-üt 10.

- La tipografia și libtaria A. Mureșianu se află de vânzare următoarele: Cărți literare apărute din ediția „Minerva, București. N. Petra-Petrescu. Iiie Marin, istoriô- ră pentru tinerime, localisată după nemțesce. 193 pag. Prețul cor. 1.50 Vasile Pop, „Domnița Viorica“ ro- man. Prețul 2 cor. (plus porto bani 20) M. Salodeanu. „Floarea Oflită“, ro- man. Prețul 2 cor. (plus porto bani 20) Ștefan Iosif, „Credințe.“ Poesii à cor. 1.50 Em. Gârleanu-Emilgar, „Bătrânii“, schițe din viața boerilor moldoveni 1.50 Eugeniu Boureanu. „Povestiri din copilărie“. Prețul à cor. 1.50 M. Eminescu, Poesii postume“, ediție nouă, 263 pag. cu note. Prețul c. 1.50 N. N. Beldiceanu. „Chipuri dela Maha- la“ Conține 305 pag. Prețul cor., 1.50 Ion Manolache-Holda. Fete, portrele schițe și nuvele, ediție I. 316 pag. Prețul Lei 1-50 Il. Chendi. „Fragmente“. Un șir de in-teresante articolo (informațiuni lite- rare), și sunt o continuare a volu- melor „Preludii“ și „Foilletone“ scri- se. 246 pag. Prețul . . . Lei 2.50

Domnii abonați ai fôlei nôstre, cari nu și-au reînôit încă abonamentul sunt rugați a-l re-înôi cât mai curând ca să nu li-se în-trerupă regulata espedare a dia- rului.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

»Romana«

este titlul broșurei, care a apărut în edita- ra tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și espicarea dansului nostru de salon

„Romana“ dans de colônă în 5 figuri. Descrisă și espicată împreună cu musica ei, după compunerea ei originală. Cu-o în- troducere („in loc de prefață“) de Tunarul din Dumbrău, Popa. — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

Broșura este în quart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adausul unei cöle de note (musica „Romanei“ cu espicări) și costă numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana“ se pöte procura de la ti- pografia A. Mureșianu, Brașov.

Nr. 1014—1907.

PUBLICAȚIUNE.

Comuna Comăna superioară es- arândează pe termin de trei ani de- cursivi începând din 1 August 1907 cârciuma comunală constată- toare din 2 odăi și 2 pivnițe.

Licitarea verbală și cu oferte se va ținea în 21 Iulie 1907 la oarele 9 a. m. în cancelaria comunală sub presidul D-lui prim-pretor cercual.

Prețul strigărei este satorit cu 900 cor. și are a să depune vadiu 5%.

Condițiunile de licitare și de contract se pot vedea în cancelaria comunală precum și în cancelaria notariatului cercual din Venetia inf.

Comăna sup., în 2 Iulie 1907.

Ioan Gligore, (nedescifrabil), notar cercual. (2921,1—3) primar.

Economilor!

Înainte de a lua un împrumut cereți prospect gratuit dela:

„OMNIA“,

Întreprindere de credit și comers în VERSEȚ (Versecz).

Împrumuturi hipotecare cu

4 1/2% — 5 1/2%

pe restimp de 10—70 de ani.

Capitalul restant — sau și nu- mai părți din capital — să poate ori și când replăti. După capitalele replătite nu să mai solvesc camete, deci un împrumut încheiat chiar pe 70 de ani se poate achita d. p. și numai în 10 ani. E consult a lua împrumutul pe durată lungă, căci fiind ratele obligatoare mai mici sunt chiar și în ani cu recolta slabă ușor de solvit, iar în anii cu belșug se pot solvi părți mai mari din capital

Prin „OMNIA“ se pot procura și cele mai bune mașini de tre-ierat, precum și ori ce fel de ma-șini economice și motoare.

Tot la „OMNIA“ se primesc și asigurări de vieată și de inzestrare.

Agenti harnici primim în toate comunele.

Epistolele fără mareă pentru răs- puns nu le resolvăm.

Să primește

3 învățăcei, anume unul la casă bună cu pregătire de cel puțin 2 clase gimnaziale sau reale și doi la franzelărie, să fie în etate de cel puțin 14 ani la NICOLAE MOLDOVAN, comerciant și franzelar în Ö-Topolca.

„SPERANȚA“, Institut de credit și economii, societate pe acții în HOSMAN (u. p. Ujegyház).

Aviz!

„Speranța“, noul institut de credit și economii din Hosman (pro- iectat sub numirea „Hosmăreana“) își va începe activitatea la 15 Iulie 1907 st. n. — Acoardă

Credite cambiale, hipo- tecare și pe obligațiuni

cu cavenți. — Primește depuneri până la 1000 coroane cu 5%, iar de- puneri mai mari cu 6% — plătind și darea erarială.

(2922,1—1.)

Directiunea.

AVIS! Cine nu se poate vindeca de Tubercu- culosă [Oftică] Cancer și alte boli numite in- curabile, și dorește vindecarea să se adreseze „Natura- listului Dinșoreanu“, Pojana (Câm- pina) România. (2920,1—3.)

De vânzare

din mână liberă O moșie (pămân- turi de arătură, casă de locuit cu 4 încăperi, șură, grajd) aflătoare vis-à-vis de fabrica de ciment.

Amănunte la proprietarul mo- șiei, care locuește la fața locului.

(2918,3—3.)

ÎN NOA

De închiriat imediat o locu- înță: 4 odai cu 4 paturi, bu- cătărie cu toate vasele necesare.

Informații se pot lua la Trafica de specialități Strada Vămei Nr. 10.

(Nr 2919,2—3.)

Advertisement for FALK et Comp. featuring the text: În 6 zile la AMERICA. Transport de persoane în TOATE PĂTURILE DIN LUME. Cereți clarificări și îndrumări. E de ajuns carte postală. Răspundem românește. FALK et Comp. Secția românească. Hamburg. Strada Raboisen Nr. 30.

Publicare de licitare. Comitetul parochial gr. or. din Sălciua de jos, tractul Lupșei, dă în întreprindere pe calea licitațiunei publice minuende verbală edifica- rea bisericeii la 21 Iulie n. a. c. 2 oare p. m. în localul școalei. Prețul strigărei este 6961 cor. 42 fil. Materialul: precum peatră, cărămida, lemnul, nășipul il ofere comuna bisericească. Vadiul se sta- torește cu 5%, care la începerea lu- crării are să se urce la 10%. Pla- nul, preliminarul și condițiunile se pot vedea la oficiul parochial. Pentru comitetul parochial: Alsó-Szolcsova (per Torda), la 9 Iulie n. 1907. Romul Gomboș, Vasile Butura, paroch-șeșed. invăț. notar. (2923,1—2.)

Advertisement for Ioan Grolich in Brunn. Damele și Domnii palizi obțin prin întrebuițarea rouei de trandafiri a lui Grolich o rumeneală delicată a obrazilor. Din aceasta se toarnă câte-va picături pe- un mic burete și își freacă cu el obrazul. După o unică întrebuițare se ivește un ton delicat trandafiriu deschis. In- trebuițându-se de mai multe-ori co- loarea devine mai închisă și are un efect admirabil cu deosebire seara. Ori cine poate să-și dea așa dar o rumeneală mai închisă sau mai deschisă fără cea mai mică teamă, că roua de trandafiri a lui Grolich ar ataca pielea, de-oare-ce ea este absolut inofensivă. Roua de trandafiri a lui Grolich este durabilă, se poate înlătură prin spălat și este eco- nomicoasă la întrebuițare. La cumpă- rare să se aibă în vedere firma mea, căci există deja imitații fără valoare. Prețul unei sticle originale 90 er. (Porto deosebbit) Locul de expediere, unde sunt a se adresă toate comănde: Laboratorul chemic-cosmetic „La Ingerul alb“ a lui Ioan Grolich în Brunn. În BRASOV se capătă la: Victor Klein, farmacia la „Coroana de aur“, Teutsch & Tar- tler Drogist la „Soare“, Strada Vămei 9, Lang & Theil Drogist; Ferd. Jekelius, farmacia la „Speranța“.

Advertisement for Kaiser-Borax. Numai veritabil Mack's Kaiser-Borax pentru Cultivarea frumșeții și sănătății. Macks-Kaiser-Borax împru- mută feței o peliță fină, frumoasă și albă. Excelent pentru cultivarea gurei și dinților. Folositor la catar și răgu- șală. Macks Kaiser-Borax ve- ritabil face apa moale și foarte bun pentru curățirea pielei. Precauțiune la cumpărare. Veritabil numai în carton roșu, cu 15, 30 și 75 bani, cu instruc- ție detaliată. Nicidecum necartonat! Singurul producător pt. Austro-Ungaria GOTLIEB VOITH, WIEN III/1.

Advertisement for George Dima. Cântarea înaltă sufletul! George Dima: Cele mai frumoase compozițiuni de caracter bisericesc și lumesce pentru cântare și pian, coruri mixte și de bărbați etc. ale acestui mă- estru al muzicii au apărut la H. ZEIDNER în Brașov. Catalog gratuit! În aceiași librărie este un sortiment bogat de cărți literare ro- mânești, de utensilii pentru scris și desemn, deposit de hârtie, și despre aceste se află catalog, care se trimite gratuit. (2805,15—52.)

Produsele Fabricii de mărfuri argiloase din Cristian (tevi de piatră și articole Chamotte) se află de vânzare cu prețuri originale numai în **Depositul din Brașovul-vechiu, Strada lungă Nr. 35, care s'a deschis din 1 Maiu.** (2848. 21-39)

AVIS.

Se caută un bun lucrător **Apicultor** (apicultor de albine) nefamilist, diplomat a unei Școale de agricultură, să vorbească românește și cu bune referințe pentru instalarea și îngrijirea unui început de albinărit după metodele cele mai noi și practice.

Condițiile a se adresa

N. A. Panfil,

Moșia Rădiana prin Gara Rădiana, jud. Bacău România.

(2909,3-3.)

Se caută

Agenți

și reprezentanți locali pentru vânzarea de

Rolete de lemn și Jalusi cu provision mare.

Ernst Geyer, Braunau, Böhmen. (2793,7-10.)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Institut indigen. Banca de asigurare **„TRANSILVANIA“** din Sibiu

intemeiată la anul 1868

în Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii), asigură în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune, edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru casul morții și cu termin fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului:

94,975.294 cor.

Capital asigurat asupra vieții:

9,239.195 coroane.

Dela întemeiere institutul a solvit:

pentru despăg. de incendii **4,295.120-15 c.**, pt. capitale asig. pe viață **3,760.810-21 c.**

Oferte și informațiuni se pot primi dela: Direcțiunea în Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 etagiul I., curtea I., și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița și Cluj, precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.

Cruce seu stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

Vindecă și inviorează

Nu e mijloc secret.

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă boala

se da împrejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunei sângelui, anemie, amețeli, țiuțuri de ureche, bătaie de inimă, egărciuri de inimă, asmă, auțul greu, egărciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, receață la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bôle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine pôte examina aceste atestate Acel pacient. care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis s'ese confundă cu aparatul „Volta“, de ore-ce „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaris a fost oficial oprit, fiind nefolositor. pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja ieffinătatea crucei male electro-magnetice o recomandă indeosebi

Prețul aparatului mare e **8 cor.** Pretul aparatului mic e **6 cor.**

folosibil la morburii, cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țers și streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V/28, Strada VADÁSZ 34, colțul strada Kálmán.

Droguerie medicinală

a lui

C. H. NEUSTÄDTER, BRAȘOV. Strada Porții Nr. 15 (Casele Altstadt).

Magazinul cel mai bogat și bine asortat în Brașov:

Rum Jamaica

veritabil cel mai fin.

Cognac

veritabil franțuzesc și unguresc.

VIN Malaga și Sherry.

Esente de Rum și Licher

96 % spirt de vin, Diferite soiuri de **CEAI.**

P. Canon Antwerpen

Lange Herrenthalsche Straat 23.

Expedient de pasageri

concesionat de guvernul reg. belgian cu cautiune de franci 40,000.

Expediez pasageri la **NEW-YORK & Canada** Nordamerica și Sudamerica

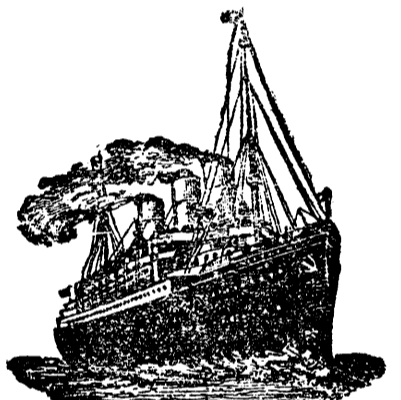
precum și la toate locurile din lume Direct cu Vapoare de postă Clasa primă, cu prețuri foarte ieftine.

Mâncare și serviciu escelent pe Vapor

Informații despre Nordamerica și Canada la dorința, se comunică cu plăcere.

P. CANON ANTWERPEN, Lange Herrenthalsche Straat 23.

Descriere despre CANADA la cerere se trimite gratis și franco.

Magazin de încălțăminte

ALFRED IPSEN

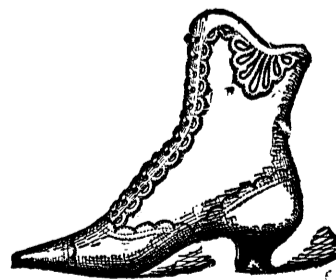
Brașov, Strada Vămei 36, vis-à-vis de Cafeneana Transilvania (Halta Tramvaiului.)

Mare asortiment și deposit bogat de **Ghete** peniru stradă, Sport, de lucru și de lux, potrivite după picior și cu prețuri foarte ieftine.

Specialitate: **Ghete fine** cu sic lucrate după măsura și metod ortopedic. — La comande de afară ajunge trimiterea unei ghete vechi ca măsură.

Reparaturi

se fac prompt și ieftin.

(2817,12-4.)

Articole de toaletă:

Săpunuri de toaletă, Parfumerie, Eau de cologne, Pudră, Pomadă, Cremă, Pastă pentru dinți, Apa de gură, precum și articoli pentru cultivarea pielei, fabricat strein și indigen. Asortiment bogat, se capătă cu pret foarte ieftin la

G. EITEL, Strada Vămei 18.

G. Eitel